

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยการศึกษารายกรณี โดยการสัมภาษณ์กรณีศึกษาเป็นผู้ใหญ่อายุ 20-40 ปี เป็นเพศหญิงที่มีความบกพร่องทางสายตาที่กำลังเรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 2 กรณีศึกษา

1. ผลการวิจัย

1.1 การเสนอรายกรณีคนที่ 1

1.1.1 ข้อมูลทั่วไป

รายกรณีชื่อ สุรัตนาวิ เขียวช่อม ชื่อเล่น ไอซ์ อายุ 22 ปี วันเกิดวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2531 ที่จังหวัดศรีสะเกษ สัญชาติไทย ศาสนาคริสต์นิกาย

สุรัตนาวิเข้าเรียนระดับอนุบาลชั้นอนุบาล 1 อายุ 5 ปีที่โรงเรียนการศึกษาคณพิการทางสายตาแห่งหนึ่งเพื่อรับการเตรียมเข้าโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับนักเรียนปกติ เมื่อที่เข้าเรียนที่โรงเรียนการศึกษาคณพิการสำหรับคนตาบอดสุรัตนาวิได้ย้ายไปอยู่ที่โรงเรียนเป็นนักเรียนประจำ

1.1.2 ประวัติทางการศึกษา

สุรัตนาวิเข้าเรียนระดับประถมศึกษาอายุ 7 ปี ที่โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากนั้นเปลี่ยนเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง ปีที่ 6 สำหรับระดับมัธยมศึกษาสามปีแรกคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 เข้าเรียนที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง หลังจากนั้นเข้าโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งเพื่อเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สุรัตนาวิเรียนจบจากโรงเรียนแห่งนั้นในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเรียนต่อในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่เข้าเรียนระดับอนุบาลที่โรงเรียนการศึกษาคณพิการจนถึงเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 สุรัตนาวิเป็นนักเรียนประจำอาศัยในบริเวณของโรงเรียนการศึกษาคณพิการทางสายตา

ช่วงที่ทำการวิจัยนี้ สุรัตนาวิเรียนอยู่ปีการศึกษา ปีที่ 2 ถึง 3 พ.ศ. 2552/53 ที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทย คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย ในระดับปริญญาตรี ช่วงที่ทำการวิจัยนี้สุรัตนาวิทำงานวันเสาร์และวันอาทิตย์สอนอักษรเบรลล์กับคนตาบอดผู้สูงอายุที่จังหวัดแห่งหนึ่ง ผู้ปกครองเป็นที่สนับสนุนสุรัตนาวิส่งค่าใช้จ่ายประจำและจ่ายค่าเล่าเรียน

ใจร้อนที่สุรตนาวิคิดว่าอาจเกิดจากโรคประจำตัวที่ทำให้มารดาไม่สบายเป็นบางช่วง ช่วงวัยเด็ก มารดาคุณเธอ สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่าเป็นมาโรคต้องพรีาสอนบุตร

ส่วนบิดามีบุคลิกลักษณะนิสัยว่า พุดเก่งมาก ชอบศึกษาเกี่ยวกับศาสนาไม่ว่า ศาสนา อะไรก็ตาม เป็นคนที่รักสัตว์ มีน้ำใจและขยัน มีนิสัยใจเย็นและสงบอยู่เสมอ บิดามีสุขภาพแข็งแรง และไม่มีโรคประจำตัว สุรตนาวิเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับเธอดีกว่าอยู่กับมารดา ตอนที่สุรตนาวิเป็นเด็กจำได้ว่า ไปกับบิดามากกว่า เพราะตอนที่ยังเป็นเด็กมารดาโกรธง่าย แต่ปัจจุบันนี้ นิสัยมารดาเปลี่ยนและดูไม่เหมือนที่เคยเกิดช่วงวัยเด็กของสุรตนาวิ

ช่วงเวลาที่สุรตนาวิอยู่กับผู้ปกครองทั้งสองคนมักจะพุดคุยกัน แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ทานข้าว หรือดูโทรทัศน์ ส่วนมากบิดาไม่อยู่บ้านเพราะต้องอาศัยที่หอพักบริษัท เขากลับบ้านเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ แต่เวลาอยู่กับบิดาช่วงที่เขามีเวลาว่างก็นั่งรถไปเที่ยว นอกจากนั้นบิดาเป็นที่ปรึกษาปัญหาแต่ละอย่างของสุรตนาวิ จากการที่บิดาไม่อยู่บ้านบ่อย ๆ สุรตนาวิอยู่กับมารดามากกว่า ใช้เวลาพุดคุยกัน มารดาชอบไปพุดกับเพื่อนบ้านข้างนอกบ้านที่สุรตนาวิไม่ชอบเท่าไรเพราะชอบอยู่คนเดียวและไม่ชอบคุยกับหลาย ๆ คนในช่วงเดียวกัน ส่วนมากเวลาอยู่คนเดียวที่บ้านอ่านพระคัมภีร์

การที่สุรตนาวิต้องเข้าโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตาเป็นนักเรียน ประจำไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวเธอและผู้ปกครอง

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับพี่น้อง สุรตนาวิให้ข้อมูลว่า บิดามารดามีความสัมพันธ์กับพี่สาวคนโตมากที่สุด เพราะพี่สาวเป็นคนเชื่อฟังผู้ปกครอง มีนิสัยดี ไม่ดื้อ และสามารถทำหน้าที่แทนผู้ปกครองได้

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสุรตนาวิกับพี่น้อง สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่าเป็นใจ และสนิทมากที่สุดกับพี่สาวคนโต เพราะเมื่อมีปัญหาที่เกิดจากสาเหตุการบกพร่องทางสายตาโดย ส่วนมากเป็นพี่สาวคนโตที่ให้ความช่วยเหลือ เช่น ช่วยซื้อของและเป็นที่ปรึกษาของรายกรณี พี่สาวคนที่สองไม่ค่อยช่วย เพราะเธอมีความคิดเห็นว่าเป็นคนอารมณ์ใจร้อนและโกรธง่าย จึงไม่ค่อยพุดมากกับพี่สาวคนที่สอง จากนั้นเลยเป็นที่ไม่สนิทมาก แต่การที่พี่สาวคนที่สองเป็นคนอารมณ์ใจร้อน และโกรธง่ายไม่เกี่ยวกับความบกพร่องทางสายตาของสุรตนาวิแต่เป็นส่วนนิสัยของพี่สาวมากกว่า สำหรับน้องสาว สุรตนาวิคิดว่าสนิทพอสมควร แต่ก็ไม่มากเท่ากับพี่สาวคนโต

เวลาอยู่กับพี่น้องโดยส่วนมากพุดคุยกัน พี่น้องอ่านหนังสือให้ฟัง เล่นเกมเช่นให้ ทายว่า นี่คืออะไร

การที่สุรตนาวีต้องเข้าโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตาเป็นนักเรียนประจำได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับพี่น้องโดยสุรตนาวีมีความคิดเห็นว่าการที่ความสัมพันธ์น้อยลงเพราะไม่ได้เจอกันบ่อย ๆ ทำให้สุรตนาวีเสียใจด้วย

ตามความคิดเห็นของสุรตนาวีสำหรับยาย มีนิสัยใจดี ชอบทำขนมให้สุรตนาวีทาน ช่วงที่อยู่กับยายทำกิจกรรมพูดคุยกันเฉย ๆ มาเล่นที่บ้านของยาย แต่ส่วนใหญ่ทำกิจกรรมกับครอบครัวเฉยมากกว่า และญาติไม่เป็นที่ปรึกษาปัญหาของสุรตนาวี สุรตนาวีเข้าโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตาเป็นนักเรียนประจำไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับญาติ

สุรตนาวีรู้สึกไม่สนิทกับปู่ย่า เพราะสองคนนั้นเป็นคนไม่ชอบแบ่งบัน แต่อยากได้ของคนอื่นอยู่เสมอ พวกเขาอาศัยหมู่บ้านเดียวกันแต่ไม่อยู่บนบริเวณครอบครัวของสุรตนาวี

โดยทั่วไปสุรตนาวีมีความรู้สึกว่าจะอยู่ในครอบครัวที่ดูแลดีทุกอย่างและมีความอบอุ่น เป็นครอบครัวที่สนับสนุนทุกอย่างทุกอย่างตรงเท่าที่สามารถทำได้ และเป็นครอบครัวที่มีความผูกพันระหว่างสมาชิกแต่ละคน

1.1.6 ประสบการณ์วัยเด็กและระบบการเลี้ยงดูแล

สุรตนาวีพูดจากนิยายช่วงวัยเด็กของเธอเองว่า เป็นเด็กเอาแต่ใจตนเอง คนอื่นและสุรตนาวีมีความคิดเห็นว่าการที่ช่วงเด็กก็เป็นเด็กคืออย่างที่ไม่เชื่อฟัง อารมณ์ใจร้อน ร้องไห้เพราะไม่ได้รับตามใจ แต่ช่วงวัยเด็กยังเป็นเด็กชอบอ่านหนังสืออักษรเบรลและ ตามความรู้สึกของสุรตนาวี เป็นเด็กขยันกว่าปัจจุบัน

สำหรับการทรงจำแรก ๆ ของชีวิตของสุรตนาวี จำได้ว่า เธอชอบเลี้ยงสุนัข เป็นเด็กชอบทานขนม ช่วงที่ยังเป็นเด็กจำได้ว่า มารดาคุมมากไม่ใจดีเหมือนปัจจุบัน ช่วงวัยเด็กสุรตนาวีจำได้ว่า รู้สึกกลัวมารดา เพราะมารดาคุมเมื่อสุรตนาวีทำสิ่งใด หล่น/ตก เสียหาย สุรตนาวีจึงได้มีความรู้สึกว่าการที่ช่วงวัยเด็กมารดาไม่เคยเข้าใจจนตาบอดเลย

ช่วงที่เป็นเด็กกลัวสัตว์ประเภทแมลง เช่น แมลงสาบ นอกจากนั้นกลัว งู ต๊กแก จิ้งจก และหนู เพราะคิดว่า เป็นสัตว์ที่มีอันตราย สุรตนาวีกลัวสัตว์ประเภทนี้จนถึงปัจจุบัน

สำหรับระบบการเลี้ยงดูแลของผู้ปกครองสุรตนาวีให้ข้อมูลว่า ระบบการเลี้ยงดูและเป็นแบบสบาย ๆ และเป็นกันเอง ผู้ปกครองไม่ตามใจมากแต่ก็ไม่เข้มงวดด้วย ผู้ปกครองมักจะตักเตือนบุตรและบอกเวลาบุตรทำความผิด พวกเขาเลี้ยงให้ช่วยเหลือตนเอง สำหรับสุรตนาวีเองมีบางช่วงที่ผู้ปกครองไม่อยากให้เธอทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น การเดินทาง เพราะกลัวว่า มันอันตราย ช่วงที่ทำการวิจัยผู้ปกครองเริ่มที่จะไว้วางใจสุรตนาวีและให้เธอเดินทางนั่งรถประจำทางกลับบ้านคนเดียว

บิดามารดาชมเชยและให้กำลังใจกับพี่น้องร่วมรายการด้วยทุกคน โดยเฉพาะในทางการศึกษา การเรียน และการดำเนินชีวิต บิดามารดาคัดค้านและทำกับทุกคนเหมือนกันไม่คิดว่ามีความแตกต่างกันระหว่างพี่น้อง

1.1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างสุรตนาวิกับเพื่อน – อดีตจนปัจจุบัน

ก่อนที่สุรตนาวิเข้าโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเป็นนักเรียนประจำระดับอนุบาล สุรตนาวิอาศัยอยู่ที่หมู่บ้าน เธอจำได้ว่า มีเพื่อนซึ่งมองเห็นปกติประมาณ 4 ถึง 5 คน ที่เธอรวมเล่น เช่น เล่นน้ำ เล่นกระโดดเชือก

หลังเข้าโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตาเป็นนักเรียนอนุบาลอายุ 5 ปี สุรตนาวิจำได้ว่า ไม่มีเพื่อนมองเห็น ที่โรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดมีเพื่อนซึ่งไม่มองเห็นประมาณ 10 คน

ช่วงที่อยู่โรงเรียนประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สุรตนาวิจำได้ว่า มีเพื่อนมองเห็นปกติ 2 คน และเมื่อเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเพื่อนมองเห็นปกติถึง 4 คน

ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสุรตนาวิจำได้ว่า มีเพื่อนมองเห็นปกติ 1 คน และเพื่อนมองเห็นไม่ปกติ 5 คน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีเพื่อนมองเห็นปกติ 6 คน และเพื่อนมองเห็นไม่ปกติ 3 คน

ปัจจุบันนี้ที่สุรตนาวิกำลังเรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษามีเพื่อนมองเห็นปกติประมาณ 10 คน เพื่อนที่สนิทมากที่สุดมี 3 คน จากจำนวนเพื่อนนั้นมีเพื่อน 2 คนเรียนร่วมกับเธอ และเพื่อนอีกคนหนึ่งกำลังเรียนสาขาวิชาเคมีที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่สุรตนาวิเรียนเพื่อน 3 คนนั้นอายุ 20 ปี อยู่ในวัยเดียวกับสุรตนาวิ

ในข้อนี้เพื่อนที่พูดถึงเป็นเพื่อนสนิทที่สุรตนาวิมีความรู้สึกที่ปรึกษาได้ทุกเรื่อง

สุรตนาวิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและการคบคนอื่นว่า เข้ากลุ่มคนมองเห็นปกติได้ง่าย เพราะเห็นว่า มีมนุษยสัมพันธ์และอัธยาศัยดี สุรตนาวิมีความรู้สึกที่ จำนวนเพื่อนมองเห็นปกติพอ แต่กลุ่มที่เข้าได้ง่ายที่สุดคือกลุ่มคนตาบอด กลุ่มคนมองเห็นอยู่อันดับที่สอง สุรตนาวิให้สาเหตุว่า พวกเขาก็เป็นคนที่มองไม่เห็นหรือมองเห็นไม่มาก จึงสามารถคุยกันเข้าใจกันดีที่สุดเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ

สำหรับสุรตนาวิเมื่อนึกถึงอดีตเห็นตนเองว่า ยังมีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดีเท่ากับปัจจุบัน เขามองเห็นตนเองในช่วงวัยเด็กในแง่ว่า เป็นเด็กคือและไม่เชื่อฟังอาจทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดี การที่มนุษยสัมพันธ์ได้เปลี่ยน สุรตนาวิคิดว่า เกิดเพราะพัฒนาการของมนุษย์โดยทั่วไปและการมีอายุมากขึ้นทำให้มีประสบการณ์การปรับตัวและความเข้าใจมากขึ้น ไปด้วย สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่

การเปลี่ยนแปลงทางมนุษยสัมพันธ์เกิดด้วยความตั้งใจของเธอเอง โดยเฉพาะตั้งแต่สุรตนาวิเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัยเพราะรับความอิสระกับตนเองมากขึ้น ทำอะไรได้ตามใจของตนเองโดยไม่มีใครควบคุม สำหรับอนาคตสุรตนาวิยังต้องการปรับเปลี่ยนอารมณ์จากอารมณ์ใจร้อนให้เป็นอารมณ์เย็นมากขึ้นเพราะถือว่า อารมณ์ใจร้อนเป็นของวัยรุ่น

สุรตนาวิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนเพื่อนว่า ต้องการมีเพื่อนในคนจำนวนปานกลางเพราะอยู่คนเดียวได้และบางเวลาชอบอยู่คนเดียว

1.1.8 ความสัมพันธ์ทางความรัก

สมัยที่สุรตนาวิเป็นเด็กชอบเล่นกับเด็กผู้หญิงมากกว่าเด็กผู้ชายเพราะชอบเล่นกับเด็กเพศเดียวกัน นอกจากนั้นสุรตนาวิคิดว่า การเล่นกับเด็กผู้หญิง ไม่อันตรายเท่ากับเด็กผู้ชาย เพราะเด็กผู้ชายเล่นใช้กำลังมากกว่าเด็กผู้หญิง

ปัจจุบันนี้สุรตนาวิยังไม่มีคูรักและยังไม่ตั้งใจที่จะมีเพราะอยากเรียนจบก่อน นอกจากนั้นสุรตนาวิกลัวที่จะออกหักและคิดว่าในเมื่อผู้ชายหาแฟนเขาทำด้วยไม่จริงใจและทิ้งผู้หญิง สุรตนาวิมีความรู้สึกว้าว้าว เข้ากลุ่มผู้ชายยากเพราะเธอเป็นคนอายผู้ชายมาก เช่น เวลาเพื่อนผู้หญิงของสุรตนาวิพาเพื่อนผู้ชายมาด้วย สุรตนาวิรู้สึกอายและไม่รู้ว่า จะพูดอย่างไรกับเพื่อนผู้ชาย

1.1.9 กิจกรรมช่วงเวลาว่าง ความสามารถ และ จัดการเวลาว่าง

ช่วงเวลาว่าง สุรตนาวิชอบอ่านหนังสือ เล่นคอมพิวเตอร์หมายถึงการหาข้อมูลและเรื่องทางอินเทอร์เน็ต ชอบฟังเพลงสตริงสากลไทย เวลาวันเสาร์วันอาทิตย์ชอบนอนในตอนบ่าย สุรตนาวิสนใจการเรียนภาษา และสนใจเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์สำหรับคนพิการทางสายตา นอกจากนั้นถึงแม้ว่า สุรตนาวิไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองแต่ก็สนใจทำขนมไทย สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่า มีความสามารถทางคอมพิวเตอร์มากที่สุด

สุรตนาวิไม่ชอบออกกำลังกาย ทำอาหาร และว่ายน้ำเพราะกลัวจมน้ำ เธอมีความคิดเห็นว่า ไม่มีความสามารถในการทำอาหาร

เมื่อยังอยู่โรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตา สุรตนาวิไม่ได้เข้าชมรมที่นั่นเพราะทางโรงเรียนไม่ได้จัดให้กับนักเรียนหรือไม่จัดเป็นประจำ เพราะฉะนั้นสุรตนาวิจึงได้เข้าชมรมที่โรงเรียนปกติ ในระดับมัธยมตอนต้นเป็นชมรมการรักการอ่าน ในระดับมัธยมตอนปลายเป็นชมรม รักการอ่าน และชมรมดนตรีโดยสุรตนาวิมีบทบาทเล่นคีย์บอร์ด

เมื่อมีเวลาว่างกิจกรรมโดยส่วนมากจะรวมทำกับเพื่อน สุรตนาวิคิดว่า ส่วนเวลาว่างของเธอพอ ตามปกติแต่ละวันของสุรตนาวิเป็นดังนี้

ตารางที่ 2 การใช้เวลาจัดกิจกรรมในหนึ่งวันของกรณีศึกษาคนที่ 1

กิจกรรม	ชั่วโมง (โดยเฉลี่ยวันละ)
เรียนหนังสือที่ห้องเรียน	6
ทำการบ้าน	2 – 3
มีเวลาว่างสำหรับตนเอง	2 – 3
รับประทานอาหาร	1 ½
ทำความสะอาดบ้าน	1
นอนหลับ	6 – 8

สุรตนาวิคิดว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีควรจะอ่านหนังสือและ/หรือทำการบ้านวันละ 10 ชั่วโมง เธออธิบายว่า สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่มีกิจกรรมมากมายที่จัดด้วยโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตา มีค่ายและชุมนุมคริสเตียนที่สุรตนาวิเคยมีส่วนร่วม

1.1.10 การเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันที่มหาวิทยาลัย

สุรตนาวิคิดว่า คนพิการทางสายตานั้นจะใช้เวลาสำหรับการเรียนและทำการบ้านมากกว่าคนมองเห็นปกติ โดยยกตัวอย่างว่า เมื่ออาจารย์ส่งงานให้นักศึกษาทำอยู่ในชั้นเรียน สุรตนาวิอาจไม่สามารถทำได้พร้อมกับเพื่อน หรือเวลาเพื่อนทำงานในกลุ่ม สุรตนาวิต้องทำงานคนเดียว จึงเกิดขึ้นว่า ต้องเอางานนั้นไปทำที่บ้านเพิ่มกับส่วนของการบ้านอยู่แล้ว นอกจากนั้นข้อสอบย่อยไม่เคยถูกแปลเป็นอักษรเบรลล์ทำให้สุรตนาวิต้องเสียเวลาแปลเป็นอักษรเบรลล์ก่อนลงสอบตอบคำถามได้จริงๆ

สุรตนาวิทำการบ้านด้วยตนเอง โดยส่วนมากหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตซึ่งมีอยู่ในห้องพัก สุรตนาวิบอกว่า ไม่ทำการบ้านเข้าห้องสมุดเลย ใช้แต่อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูล โดยมีสาเหตุของตนเองว่า ถ้าใช้ห้องสมุดต้องหาคณบดีช่วยหาหนังสือให้ซึ่งใช้เวลามากและสุรตนาวิกลัวว่าจะทำการบ้านไม่ทัน นอกจากนั้นห้องสมุดไม่มีอุปกรณ์เครื่องช่วย อุปกรณ์บางอย่างยังใช้กับภาษาไทยไม่ได้ เช่น มีเครื่องสแกน หนังสือตัวอักษรธรรมดาแปลเป็นอักษรเบรลล์หรือให้เป็นเสียงอ่านให้ฟัง แต่เครื่องอย่างนี้มีเฉพาะสำหรับภาษาอังกฤษยังไม่มีสำหรับการสแกนหนังสือภาษาไทย สุรตนาวิก็ได้รับข้อมูลว่า ที่ห้องสมุดมีอิบุคให้ยืม แต่สุรตนาวิใช้โปรแกรม adobe ยากเพราะทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเองทำงานช้าหรือไม่ทำงานเลย เมื่อใช้โปรแกรม adobe ก็สามารถรับเสียงอ่านหนังสือให้ฟัง สุรตนาวิทราบถึงสาเหตุที่ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอาจไม่มีความชัดเจน

เท่ากับข้อมูลที่หาได้ทางห้องสมุด แต่สำหรับสุรตนาวิอินเตอร์เน็ตเป็นที่อำนวยความสะดวกมากที่สุดและเร็วที่สุดทำให้เธอสามารถส่งการบ้านทันเวลา

สุรตนาวิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่า ชอบทำงานเป็นกลุ่มเพราะถ้าทำงานเป็นกลุ่มสามารถแบ่งปันความคิดเห็นได้และได้รับรู้ความคิดเห็นใหม่จากเพื่อนด้วย

สุรตนาวิสามารถส่งการบ้านทันเวลาอยู่เสมอ และตั้งใจทำอย่างนั้นเพราะไม่อยากให้คนอื่นมองเห็นว่า คนตาบอดทำอะไรไม่ทันหรือทำงานไม่เต็มที่ เมื่อทำการบ้าน สุรตนาวิมีความรู้สึกว่าจะไม่ใช้เวลามากกว่าเพื่อนซึ่งมองเห็นปกติ แต่สำหรับงานที่อาจารย์สั่งให้ทำในห้องเรียน สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่าจะต้องใช้เวลามากกว่า ถ้าหากว่า ส่งไม่ทันต้องส่งให้อาจารย์อ่านที่หลัง

โดยทั่วไปสุรตนาวิรู้สึกดีและราบรื่นเกี่ยวกับการเรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย และคิดว่าไม่มีอุปสรรคและได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนที่สาขาวิชาภาษาไทยอย่างดีตราบเท่าที่สามารถทำได้

สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่าการเรียนระดับปริญญาตรียากกว่าระดับมัธยมศึกษาโดยยกตัวอย่างมาว่า ข้อสอบของมหาวิทยาลัยยากกว่ามัธยมศึกษาเพราะช่วงที่เรียนระดับมัธยมศึกษา ข้อสอบมีลักษณะ ข้อเลือก แต่ที่มหาวิทยาลัยข้อสอบเป็นในลักษณะคำถามที่จะต้องคิดและตอบด้วยตนเอง นอกจากนั้นสุรตนาวิเห็นว่า ที่โรงเรียนมัธยมศึกษาอาจารย์จะสอนนักเรียนมากกว่าโดยที่ในระดับปริญญาตรีนักศึกษาต้องช่วยตนเองหาข้อมูลด้วยการค้นความเพราะอาจารย์ไม่บอกทุกสิ่งทุกอย่าง

สำหรับสาขาวิชาที่สุรตนาวิกำลังเรียนอยู่มีความคิดเห็นว่าจะเรียนอยู่เฉย ๆ หรือก็ไม่ชอบ เพราะได้ตั้งใจเรียนภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษมากกว่า การที่สุรตนาวิไม่สามารถเรียนภาษาญี่ปุ่นได้เกิดจากสาเหตุที่มหาวิทยาลัยแห่งที่สุรตนาวิเรียนในปัจจุบันส่งผลการสอบได้เร็วกว่ามหาวิทยาลัยแห่งที่สองที่สุรตนาวิได้สมัครไปเรียนภาษาญี่ปุ่น ทำให้สุรตนาวิต้องเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยตามความตัดสินใจจากผู้ก่อตั้งโรงเรียนการศึกษาและมูลนิธิธรรมนิกรสำหรับคนตาบอด การที่สุรตนาวิไม่สามารถเรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยที่เธอกำลังเรียนได้เพราะอาจารย์ทางสาขานั้นและสถาบันสำหรับคนตาบอดในประเทศไทยไม่มีอักษรเบรลล์ของภาษาญี่ปุ่น อาจารย์ทางสาขานั้นจึงไม่รู้ว่าจะสอนสุรตนาวิได้อย่างไร

แต่ปัจจุบันนี้สุรตนาวิได้ปรับตัวกับสถานการณ์ของเธอแล้ว จึงไม่คิดว่า อาจจะเปลี่ยนสาขาวิชาและสถานที่เรียน และอยากเรียนให้จบ

สุรตนาวิเคยคิดที่อยากจะเปลี่ยนมหาวิทยาลัย เพราะมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีศูนย์บริการสำหรับนักศึกษาคนพิการทางสายตาแล้ว ทั้งที่มหาวิทยาลัยที่เธอกำลังเรียนอยู่ยังไม่มีเลย

ในช่วงเริ่มการวิจัยนี้ นอกจากนั้นมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งของสุรตนาวีเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งที่สองที่สุรตนาวีได้สมัคร เพื่อนเรียนในสาขาวิชารัฐศาสตร์

สำหรับสถานการณ์นักศึกษาพิการในมหาวิทยาลัยที่รายกรณีกำลังเรียนอยู่สุรตนาวีทราบว่า มหาวิทยาลัยวางแผนที่จะมีบริการสำหรับนักศึกษาพิการ แต่เป็นแค่แผนเท่านั้นและยังไม่เกิดมาเป็นความจริงตรงเท่าที่สุรตนาวีทราบ ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยได้รับนักศึกษาพิการทางสายตาเป็นประจำ 5 คนแล้ว สุรตนาวียังมีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยที่เธอกำลังเรียนไม่สนับสนุนนักศึกษาพิการอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในเรื่องการยืมอุปกรณ์เครื่องช่วย การมีผู้อบรมสอนการใช้อุปกรณ์อย่างนั้นและมีผู้ให้การปรึกษา

สำหรับสภาพสิ่งแวดล้อมที่มหาวิทยาลัยสุรตนาวีต้องรับความช่วยเหลือจากเพื่อนที่จะพาเธอไปแต่ละที่โดยนั่งรถมอเตอร์ไซค์ รายกรณีมีความคิดเห็นว่า สภาพสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยไม่ดีสำหรับนักศึกษาพิการทางสายตา เพราะไม่มีทางเดินที่เฉพาะสำหรับคนตาบอดสังเกตได้อย่างชัดเจน นอกจากนั้นรถเมลมหาวิทยาลัยอาจไม่จอดตามป้าย ส่งสัญญาณ และมีที่บอกชื่อของป้ายต่าง ๆ ทำให้คนตาบอดขึ้นลงยาก

สำหรับอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยนี้อาจไม่เคยสอนนักศึกษาพิการทางสายตามาก่อน สุรตนาวีเห็นว่า มีอาจารย์สองประเภท ตามประสบการณ์ของเธอช่วงที่มาสมัครเข้าเรียนมหาวิทยาลัยในสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น อาจารย์บางคนบอกว่าไม่รู้ว่าจะสอนนักศึกษาคนตาบอดได้อย่างไร พวกท่านคิดว่าตนเองสอนนักศึกษาคนนี้ไม่เป็น ตามความรู้สึกของสุรตนาวีอาจารย์บางคนไม่ยอมสอนนักศึกษาคนตาบอดก็มี สำหรับสาขาวิชาภาษาไทยสุรตนาวีมีประสบการณ์ที่ดีกว่าว่า อาจารย์บางคนยินดีที่จะช่วยเหลือนักศึกษาคนตาบอดตรงเท่าที่ท่านสามารถทำได้และเห็นว่า การสอนนักศึกษาคนตาบอดก็เหมือนสอนนักศึกษาคนมองเห็นปกติ สำหรับสาขาวิชาภาษาไทยสุรตนาวีไม่เคยโดนอาจารย์คิดหรือพูดในแง่ลบที่จะต้องสอนนักศึกษาคนตาบอด เกี่ยวกับอาจารย์ที่สอนสาขาวิชาภาษาไทยสุรตนาวีมีความคิดเห็นว่า โดยส่วนมากอาจารย์มีความรู้และความสามารถในการสอนนักศึกษาคนตาบอด เพราะไม่ต่างกันมากกับการสอนนักศึกษาซึ่งมองเห็นปกติ ในกิจกรรมบางอย่างสุรตนาวีรับเวลาทำมากกว่านักศึกษามองเห็นปกติ เพราะเช่นเวลาทำข้อสอบย่อยสุรตนาวีต้องการให้คนหนึ่งซึ่งโดยส่วนมากเป็นนักศึกษาทำงานอาสาสมัครมาอ่านคำถามให้สุรตนาวีแปลเป็นอักษรเบรล ซึ่งใช้เวลาเป็นช่วงที่นักศึกษาคนมองเห็นปกติสามารถตอบคำถามได้แล้ว มีแต่อาจารย์บางคนที่ยินดีขยายเวลาสอบโดยส่วนมากสุรตนาวีรับเวลาเพิ่มเป็น 10 นาที

สุรตนาวีมีความเข้าใจว่า อาจารย์ของเธอไม่เคยได้รับการฝึกอบรมประสบการณ์ในการสอนนักศึกษาคนพิการทางสายตาและอาจารย์บางคนก็เจอสุรตนาวีเป็นรุ่นแรก จากนั้นตามการประเมินของสุรตนาวีอาจารย์ที่สอนก็ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์เทคโนโลยีที่นักศึกษาคนพิการ

ทางสายตาใช้หรือวิธีการใช้ เช่น การที่นักศึกษาคนพิการทางสายตาใช้คีย์บอร์ดเท่านั้นไม่ใช่เมาส์เมื่อใช้คอมพิวเตอร์ นอกจากนั้นสุรตนาวิมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ของตนเองคงไม่สามารถให้การปรึกษาเกี่ยวกับการรับความช่วยเหลือจากฝ่ายอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยที่จะเกี่ยวข้องกับนักศึกษาคนพิการ โดยส่วนมากอาจารย์ยังไม่ทราบเลยว่า ทางมหาวิทยาลัยวางแผนที่จะมีบริการช่วยเหลือนักศึกษาพิการ

สุรตนาวิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ว่า อาจารย์มีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพของนักศึกษาคนพิการทางสายตบ้าง เช่น อาจารย์เตือนเพื่อนร่วมกับสุรตนาวิเป็นหลาย ๆ คนให้สุรตนาวิมีโอกาสที่จะรู้จักเพื่อนได้ดีขึ้น สุรตนาวิมีรู้สึก ว่า ไม่ต้องอธิบายอะไรเพิ่มเกี่ยวกับสภาพของนักศึกษาคนตาบอดให้อาจารย์รู้ แต่สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดควรจะมีส่วนร่วมช่วยฝึกอบรมอาจารย์ การทางโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดยังไม่มีส่วนร่วมนั้นสุรตนาวิมีความคิดเห็นว่า เกิดจากการที่โรงเรียนมีความคิดเห็นว่า ต้องการให้นักศึกษาพิการทางสายตามากกว่าจำนวนปัจจุบันเข้ามหาวิทยาลัยแห่งที่สุรตนาวิเรียนเพื่อที่มหาวิทยาลัยแห่งนั้นรับการช่วยเหลือจากโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดได้

มีอาจารย์ 4 คนที่สุรตนาวิประทับใจมาก คือ อาจารย์อนง เพราะเป็นอาจารย์ที่พูดเก่ง สอนสนุกและสอนเข้าใจง่าย อาจารย์มะลิวัล เพราะเป็นอาจารย์ที่ตรงเวลา รับผิดชอบ และใจดีสำหรับสุรตนาวิ อาจารย์รัตนนาเป็นคนใจดี สอนสนุก อารมณ์ขัน สอนเข้าใจและไม่สอนเครียดมาก สุดท้าย อาจารย์สรริสา เป็นอาจารย์สอนสนุกและใจดี

โดยสรุปแล้ว สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยที่ตนเองอยู่ไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาจารย์ให้มั่นใจสอนนักศึกษาคนพิการทางสายตาเป็น

จากมหาวิทยาลัยทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือสุรตนาวิเห็นว่า มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นดังอย่างในการช่วยเหลือนักศึกษาคนพิการเพราะมหาวิทยาลัยแห่งนี้มีบริการช่วยเหลือนักศึกษาคนพิการแล้ว บริการอย่างนั้นช่วยนักศึกษาเหล่านี้ในการหาและยืมอุปกรณ์เครื่องช่วย และมีผู้ฝึกอบรรมนักศึกษาให้ใช้อุปกรณ์อย่างนั้นเป็น สุรตนาวิทราบข้อมูลนี้ เพราะมีเพื่อนคนตาบอดที่เรียนมหาวิทยาลัยแห่งนั้น

สำหรับชีวิตประจำวันที่มหาวิทยาลัย เช่น หอพักนักศึกษา เพื่อนเป็นคนที่จะช่วยซื้อของ โดยบางครั้งสุรตนาวิไปด้วยแต่หลายครั้งเพื่อนเอามาฝาก นอกจากนั้นเพื่อนพาสุรตนาวิไปหาสถานที่ต่าง ๆ เช่น ไปเรียนที่คณะ สุรตนาวิสามารถซักและรีดผ้าด้วยตนเองและดูแลความสะอาดในห้องด้วยตนเอง เธอไม่ทำกับข้าวด้วยตนเอง แต่ซื้อมารับประทาน

1.1.11 ความสัมพันธ์ของสุรตนาวิกับสถาบันการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตา

ช่วงที่สุรตนาวิได้เข้าเรียนระดับอนุบาลจำได้ว่า ต้องปรับกับสถานการณ์ใหม่ที่
จะต้องเป็นนักเรียนประจำ ต้องพยายามเข้ากับเพื่อนคนพิการทางสายตาคคนอื่น ช่วงนั้นสุรตนาวิ
คิดถึงบ้าน เมื่อผู้ปกครองลาจากเธอกลับบ้าน สุรตนาวิจำได้ว่าร้องไห้ไม่ยอมให้ผู้ปกครองไป จึงโดน
ครูที่โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดพูดไม่จริงกับเธอว่า พ่อแม่ไปซื้อขนมก่อน เดี่ยวก็กลับมา เป็น
ความจำแรก ๆ ไม่ดีที่มีอยู่กับโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด

สุรตนาวิรับการฝึกอบรมที่โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดเป็นจำนวน 13 ปี

สำหรับปัจจุบันนี้การที่สุรตนาวิต้องปรับตามสภาพเรียนอยู่มหาวิทยาลัยและอาศัยอยู่
หอพักนักศึกษาไม่เป็นปัญหาแล้วเพราะชินกับการอาศัยเป็นนักเรียนประจำตั้งแต่อายุ 5 ปี

โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดโดยทั่วไปช่วยนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ใหญ่แล้วและไม่อาศัย
อยู่ที่โรงเรียนหางานในโรงเรียน แต่สำหรับงานภายนอกโรงเรียนนักศึกษาต้องหาด้วยตนเอง

สุรตนาวิยังรับความช่วยเหลือจากโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดในประเด็น การทำ
หนังสือเป็นหนังสืออักษรเบรลล์ แต่ช่วงที่ทำกรวิจัยสุรตนาวิไม่ใช้บริการแบบนี้เพราะมีความ
คิดเห็นว่า เป็นบริการที่ทำงานช้าและได้หนังสือที่แปลมาแล้วไม่ทันเวลาสอบ สุรตนาวิกลัวว่าจะ
เรียนไม่ทันนอกจากนั้นโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดจัดบริการบริจาคสิ่งของและอุปกรณ์ช่วย แต่สุ
รตนาวิไม่ใช้บริการอย่างนี้เพราะรู้สึกว่ามีทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว สำหรับอนาคตสุรตนาวิอยากให้โรงเรียน
การศึกษาคนตาบอดปรับในการบริการผลิตหนังสืออักษรเบรลล์ให้เร็วขึ้น นอกจากนั้นอยากให้โรงเรียน
การศึกษาคนตาบอดจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาในการเตรียมอาชีพ

ตั้งแต่สุรตนาวิออกจากโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตาจนถึงปัจจุบันนี้
เธอได้เข้าโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเป็นประมาณ 5 ครั้ง โดยไปเองนั่งรถตุ๊ก ๆ เพื่อรวม
กิจกรรมตอนรับแขก กิจกรรมวันคริสต์มาส และ เล่นกับเด็กนักเรียนที่โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด
ไม่มีกิจกรรมสำหรับนักศึกษาเฉพาะที่จัดขึ้นด้วยโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด

สุรตนาวิคิดถึงโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเป็นบางครั้ง โดยส่วนมากคิดถึง
เพื่อน เจ้าหน้าที่บางคน และการใช้ชีวิตในโรงเรียน สุรตนาวิมีความรู้สึกบ่อย ๆ ว่า หลายครั้งที่มา
เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดไม่ยอมให้มา เจ้าหน้าที่ไม่มาทักทาย

สุรตนาวิไม่อยากจะกลับอาศัยที่โรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเพราะไม่อยากจะ
กับสิ่งที่ไม่ดี สุรตนาวิได้ยกตัวอย่างมาว่า เจ้าหน้าที่บางคนชอบมองนักเรียนในทางที่ไม่ดี คุณนักเรียน
พูดถึงนักเรียนช่วงที่เจ้าหน้าที่รับประทานอาหารกันโดยนักเรียนได้ฟังเจ้าหน้าที่พูดด้วย นอกจากนั้นมี
กฎระเบียบเคร่งครัดและมากไปหน่อย

สำหรับสุรตนาวิก็คิดถึงสิ่งที่ดีที่เคยประสบที่โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด เช่น มี
กิจกรรมสำหรับเด็กอย่างค่ายลูกเสือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเครื่องช่วย ทุกวันเสาร์เรียนพิเศษกับครู

อาจารย์ภายนอกที่มาสอนภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ในวันอาทิตย์ได้เรียนบทรวีที่เจ้าหน้าที่ทางสถาบันพระคริสต์ธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาสอน นอกจากนั้นก็มีกิจกรรมประจำปีอย่างวันปีใหม่ วันแม่ และวันคริสต์มาสที่สุรตนาวิชอบมีส่วนร่วม

สมัยที่สุรตนาวิได้เรียนที่โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดมีการคบประชาชนคนสายตาปกติภายนอกเป็นบางครั้ง โดยส่วนมากมีเพื่อนร่วมชั้นเรียนมาเยี่ยมที่โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด พวกเขาประทับใจในการที่คนตาบอดสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ตามการประเมินของสุรตนาวิในเมื่อคนมองเห็นปกติมาเยี่ยมเจ้าหน้าที่ได้อธิบายสิ่งต่าง ๆ และพูดถึงปัญหาและประเด็นเกี่ยวกับการเป็นคนพิการทางสายตาตามความเป็นจริง แต่สำหรับบางครั้งสุรตนาวิได้รู้สึกอึดอัดเมื่อมีใครจากภายนอกมาเยี่ยมเพราะไม่ชอบคนมาบ่อย ๆ และไม่ชอบอยู่กับคนมากมาย แต่อย่างไรก็ตามสุรตนาวิคิดในแง่ดีว่า คนที่มาเยี่ยมโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดรับความรู้ใหม่ ๆ เป็นทุกครั้งที่สามารถเปลี่ยนแปลงสังคมไปด้วย

1.1.12 การทำงานและประกอบอาชีพ

ช่วงที่เป็นเด็กสุรตนาวิได้ฝันว่า อยากจะเป็นครู แต่เป็นความฝันที่เธอไม่เคยเล่าให้ใครฟังเพราะช่วงที่เป็นเด็กสุรตนาวิเห็นตนเองว่า เป็นเด็กที่ไม่เปิดเผยและมีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดี

จากวันนั้นจนถึงปัจจุบันความปรารถนาเกี่ยวกับอาชีพได้เปลี่ยนแปลงมาก โดยปัจจุบันนี้ สุรตนาวิไม่ยอกเป็นครูแล้วโดยสาเหตุที่คิดว่า ตนเองเรียนจบระดับมัธยมตอนปลายในระดับปานกลางและเรียนไม่เคยดีในระดับมหาวิทยาลัย ตนเองจึงเรียนไม่เก่งเพื่อที่จะให้ความรู้กับนักเรียนได้ สุรตนาวิให้ความคิดเห็นว่าเกิดจากการที่ตนเองไม่มั่นใจในตนเอง

ก่อนเข้าเรียนในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยผู้ปกครองให้สุรตนาวิเลือกเรียนสาขาวิชาตามใจเธอ บิดาเคยให้ความคิดเห็นว่า ถ้าเรียนเป็นครูจะดีและมีประโยชน์ สุรตนาวิเรียนในระดับปริญญาตรียังไม่ทำงานเพราะผู้ปกครองสนับสนุนการศึกษาและการพักอาศัยที่มหาวิทยาลัย

สุรตนาวิได้เตรียมตัวเข้าโลกทางอาชีพและเข้ามหาวิทยาลัยโดยช่วงระดับมัธยมศึกษาวางแผนว่าอยากจะไปเข้าเรียนภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ นอกจากนั้นเธอได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และใช้หนังสือทำข้อสอบ entrance เข้ามหาวิทยาลัย แต่ไม่ได้ทำสำหรับภาษาญี่ปุ่น

สำหรับการรับการศึกษาทางอาชีพ มีอาจารย์แนะแนวที่โรงเรียนเป็นผู้ให้การปรึกษา สุรตนาวิได้ผ่านการทดสอบเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเธอ แต่จำผลไม่ได้แล้ว

สุรตนาวิเคยฝึกงานที่โรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเป็นงานฝีมือผลิตกระเป๋า
กำไลโดยใช้วิธีลูกบิด เป็นงานที่สุรตนาวิเห็นว่าไม่ชอบทำ สุรตนาวิไม่เคยรับการปรึกษาทางอาชีพจาก
โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด

สำหรับอนาคต สุรตนาวิยังไม่แน่ใจว่า จะไปเรียนต่อในระดับปริญญาโท บางครั้งมี
ความรู้สึกว่า อาจจะ去学习 แต่เธออยากทำงานหาเงินก่อน สำหรับระดับปริญญาโทอยากจะเรียน
ภาษาอังกฤษหรือภาษาญี่ปุ่น รายกรณีไม่อยากทำงานที่โรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอด แต่
อยากทำงานนอกสถานที่สำหรับคนพิการทางสายตา สุรตนาวิอยากจะเป็นผู้สักรายงานทำงานเป็น
พนักงานบริษัท AIS ที่ไหนก็ได้ที่ไม่ใช่ที่เมืองที่สุรตนาวิกำลังอยู่ เพราะเธอรู้สึกว่าจะอยู่ที่ขอนแก่น
ตั้งแต่นั้นแล้ว

1.1.13 การเป็นอยู่กับสังคมไทย

สุรตนาวิได้ลงทะเบียนเป็นผู้พิการทางสายตาที่สำนักงานองค์กรส่วนตำบล สุรตนาวิ
มีความคิดเห็นว่า การที่คนใดคนหนึ่งลงทะเบียนหรือไม่ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของคนนั้น หมายความว่า
คนที่ลงทะเบียนไม่ได้รับอะไรมากกว่าคนที่ไม่ลงทะเบียน

ตามปกติคนมองเห็นปกติในประเทศไทยมักจะใช้คำว่า ตาบอด ซึ่งสุรตนาวิมี
ความรู้สึกว่า ไม่ชอบคำนี้เพราะเป็นคำที่ตรงไป ดูหมิ่น สะเทือนใจและทำให้ตนเองรู้สึกไม่ดี สุรตนาวิ
จึงแนะนำว่า ให้ใช้คำว่า พิกัดทางสายตาหรือผู้สายตาเลือนรางดีกว่า

เกี่ยวกับประสบการณ์กับคนมองเห็นปกติ ส่วนมากสุรตนาวิมีประสบการณ์โดยตรง
ไม่มากกับคนมองเห็นปกติที่อาจมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติไม่สุภาพต่อเธอ แต่เคยเกิดขึ้นที่เมื่อ
เดินทางคนมองเห็นปกติไม่ยอมช่วยตอบคำถามและหนีจากเธอ บางคนอาจรังเกียจและเชื่อว่า ถ้า
หากว่าช่วยคนพิการทางสายตาอาจจะ เป็นโรคที่ติดต่อก็ได้

แต่สุรตนาวิมีความรู้สึกว่าจะ โดยทั่วไปสังคมไทยยังมีความคิดเห็นผิดพลาดเกี่ยวกับ
คนพิการทางสายตา เช่น คนมองเห็นปกติคิดว่า คนพิการทางสายตาทำอะไรไม่ค่อยได้ด้วยตนเอง
และต้องการความช่วยเหลืออยู่ตลอด จากนั้นสุรตนาวิคิดว่า โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดและ
องค์กรที่เกี่ยวข้องควรจะให้ข้อมูลแก่ประชาชนมากกว่าให้เกิดมีความเข้าใจที่ดีขึ้น

สุรตนาวิจำได้ว่า บางครั้งทางครอบครัวใช้ความเอาใจใส่มากเกินไปทำให้เธอรู้สึก
ว่าขาดความอิสระ เช่น สมาชิกในครอบครัวไม่อยากให้สุรตนาวิเดินทางด้วยตนเองเพราะเป็นห่วง สุรต
นาวิเองอยากจะเดินทางด้วยตนเอง สำหรับประสบการณ์อย่างนี้สุรตนาวิจำได้ว่า ทางโรงเรียน
การศึกษาคนตาบอดในช่วงที่ผู้ปกครองมาปรึกษาไม่เคยได้ให้ความแน่ใจและความไว้วางใจว่า คน
พิการทางสายตาก็สามารถเดินทางได้ด้วยตนเอง อาจทำให้ครอบครัวของเธอเกิดความเข้าใจผิด
เกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองของคนพิการทางสายตา

สำหรับอคติต่อคนพิการทางสายตา สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่า ศาสนาพุทธเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะสร้างอคติต่อคนพิการทางสายตาโดยคนมองเห็นปกติที่นับถือศาสนาพุทธบางส่วนเข้าใจว่า การที่คนใดคนหนึ่งเกิดมาพิการหรือประสบความพิการด้วย โรคหรืออุบัติเหตุเกิดตามกรรม เพราะคนนั้นเคยทำบาปทำผิดในชาติก่อน

สุรตนาวิไม่รู้จักวรรณกรรมหรือนิทานทางวัฒนธรรมไทยที่อาจสร้างอคติต่อคนพิการทางสายตาได้

สุรตนาวิไม่เคยดูหรือฟังรายงานทางวิทยุหรือโทรทัศน์ที่สร้างอคติต่อคนพิการทางสายตา รายงานที่สุรตนาวิรู้จัก เธอมีความคิดเห็นว่า เป็นรายงานแสดงถึงความเป็นจริงของคนพิการทางสายตาในประเทศไทยปัจจุบัน

เกี่ยวกับสาเหตุของอคติอย่างนั้น สุรตนาวิคิดว่า มาจากจิตใจของแต่ละคนที่ไม่ยอมการเปลี่ยนแปลงอย่างง่าย ถึงแม้ว่าประเทศไทยเจริญขึ้นในหลายด้านแล้ว แต่ยังขาดการสนับสนุนคนพิการทางสายตา นอกจากนั้นประชาชนส่วนมากอาจไม่มีประสบการณ์ในการอยู่กับคนพิการทางสายตา ทำให้เกิดความเข้าใจผิดกัน สุรตนาวิคิดอย่างนั้น

สุรตนาวิเห็นว่า ปัจจุบันนี้คนพิการทางสายตามีส่วนรวมในการศึกษาและการเลือกตั้งดีขึ้นแล้ว และคงหางานได้บ้าง แต่ยังขาดโอกาสมากมายในการแสดงความสามารถ ไม่มีการประกวดกับคนมองเห็นปกติ และ ยังขาดมีส่วนร่วมในการเมือง

1.1.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

เกี่ยวกับนิสัยของตนเอง สุรตนาวิให้ความคิดเห็นว่า มีน้ำใจ ตลก ชอบอยู่คนเดียว และเรียนในสิ่งใหม่ ๆ เป็นจุดดีของนิสัยของเธอ จุดไม่ดีสุรตนาวิอธิบายว่า เป็นคนอารมณ์แปรปรวน อารมณ์เสียง่าย คิดมาก ใจน้อย และโกรธง่าย โดยเฉพาะโกรธตนเองเมื่อทำอะไรไม่ได้

สุรตนาวิตอบในส่วนจุดอ่อนก่อนที่ได้คิดส่วนตัวของตนเองและให้สาเหตุว่า จุดอ่อนของเธอมีกว่าจุดดี

นอกจากนั้น สุรตนาวิบอกถึงตนเองว่า เป็นคนชอบอยู่คนเดียวและชอบทำงานเป็นคนเดียวเป็นบางเวลา แต่ก็มีเพื่อนคนมองเห็นปกติมากมาย และเป็นคนอารมณ์ร้ายอยู่เสมอ เป็นคนจริงจัง สุรตนาวิมีความสนใจต่อปัญหาของเพื่อนและแสดงการแก้ไขปัญหา เมื่อคนอื่นพูดสุรตนาวิแสดงความรู้สึก เพราะเป็นคนพิการทางสายตา สุรตนาวิต้องมีคนอื่นอธิบายทุกสิ่งทุกอย่างก่อนที่จะลงปฏิบัติ สุรตนาวิเป็นคนไม่คิดและพูดถึงประสบการณ์ไม่ดีของตนเองบ่อย ๆ สุรตนาวิไม่คิดว่าตนเองเก่งกว่าคนอื่น ในห้องเรียนเรียน เขียน และอ่านไม่ช้ากว่าเพื่อน

สุรตนาวิมีความคิดเห็นว่า บางครั้งแก้ไขปัญหาไม่ได้ด้วยตนเองแต่โดยส่วนมากเข้าใจว่า ปัญหามาจากไหน เป็นคนคิดปัญหาของตนเองมากไป อยู่ห้องเรียนเป็นนักศึกษาคนเงียบ

ไม่กล้าแสดงออกถึงแม้ว่ามีความคิดเห็นมากมาย สุรตนาวิรู้สึกว่ เธอไม่เก่งเท่ากับคนอื่น เป็นคนขี้อาย และไม่สบายใจเวลาทำงานไม่ทันเพื่อน บางครั้งโกหกกับคนอื่น เธอเป็นคนไม่เรียกคนอื่นมาช่วยเหลือบ่อย ๆ และไม่รอจนถึงคนอื่นมาช่วย แต่พยายามช่วยตนเองอยู่เสมอ แต่ถ้าหากว่า ไม่สามารถช่วยตนเองได้ก็ร้องเรียกคนอื่นมาช่วย บางครั้งทะเลาะกับคนอื่นหรือแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกับความคิดเห็นของคนอื่น

สุรตนาวิไม่เข้ากลุ่มด้วยตนเอง หมายถึง คนอื่นต้องชวนเข้า เธอเป็นคนพูดไม่มากกับเพื่อนในห้องเรียน

สุรตนาวิไม่ต้องรู้ตลอดว่า จะทำอะไรถึงคนอื่นจะชอบเธอ เธอมีความคิดเห็นว่ คนอื่นไม่ทำอะไรผิดในอดีตที่อาจส่งผลกระทบต่อในชีวิตปัจจุบันของตนเอง

สุรตนาวิเห็นตนเองว่ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบันมีพัฒนาการทางมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขึ้น เธอสังเกตจากตนเองว่ เธอพูดมากและเก่งขึ้น คุยกับคนอื่นง่ายขึ้น และ กล้าแสดงออกเมื่อเปรียบเทียบกับวัยเด็กของเธอ ช่วงเป็นเด็กสุรตนาวิชอบอยู่คนเดียวมากและไม่กล้าที่จะพูดกับเพื่อน สุรตนาวิให้จุดสำคัญของเธออยู่ที่วัยรุ่นที่มนุษยสัมพันธ์ของเธอได้เปลี่ยนในทางที่ดีขึ้นโดยมันเปลี่ยนด้วยตนเองและไม่มีใครสอนหรือบังคับสุรตนาวิว่ ต้องปรับเปลี่ยน สุรตนาวิให้สาเหตุที่เธอเห็นด้วยตนเองว่ ต้องเปลี่ยนมนุษยสัมพันธ์ว่ ในอนาคตก็ค้ต้องอยู่กับคนอื่นอีกมากมาย เช่น เธอต้องขอความช่วยเหลือ ถ้าหากว่ ขาดการสื่อสารและไม่พูด บุคลิกภาพไม่ดี

สำหรับปัจจุบันนี้สุรตนาวิพอใจกับการที่มนุษยสัมพันธ์และนิสัยของเธอดีขึ้น แต่เธอยังอยากจะทำบุคลิกภาพของเธอให้มันตรง ๆ มากขึ้น

ตอนสุรตนาวิอายุ 15 ถึง 16 ปีเคยรู้สึกท้อแท้เกี่ยวกับการที่เธอต้องเป็นคนพิการทางสายตาเพราะอ่านเอกสารที่อาจารย์ให้ไม่ทันเพื่อน สุรตนาวิเห็นว่ เป็นอุปสรรคใหญ่ และช่วยนั้นรู้สึกว่ อยากจะมองเห็นเหมือนเพื่อน

แต่ปัจจุบันนี้ความรู้สึกหายไปแล้วและอุปสรรคก็น้อยลง

1.1.15 เพื่อน

สุรตนาวิมีเพื่อนสี่คนที่ผู้วิจัยได้ให้แบบสอบถามให้ตอบ เพื่อนสี่คนนั้นอยู่ในประเภทว่ เป็นเพื่อนมองเห็นปกติเรียนอยู่ในปีและคณะเดียวกันและเป็นเพื่อนช่วยเธอเกี่ยวกับกิจกรรมชีวิตประจำวันโดยอาสาสมัคร หมายถึง ช่วยเหลือสุรตนาวิโดยไม่ได้รับเงิน อยู่ในระดับสนิทน้อยถึงสนิทมาก

เพื่อนคนแรกเป็นเพื่อนอายุ 20 ปี มาจากจังหวัดนครสวรรค์ เป็นคนนับถือศาสนาพุทธ เป็นเพื่อนที่สุรตนาวิถือว่ สนิทน้อย เพื่อนรู้จักสุรตนาวิตั้งแต่เข้าเรียนในปีที่หนึ่งและช่วยสุรตนาวิในด้านการพาไปคณะ พาไปห้องเรียนและพาไปสถานที่ต่าง ๆ เพื่อนคนนี้เคยมี

ประสบการณ์มาแล้วเกี่ยวกับการเป็นอยู่ของคนตาบอด โดยเคยเรียนกับนักเรียนคนตาบอดที่โรงเรียนมาแล้ว เพื่อนมีความคิดเห็นว่า การอยู่กับคนพิการทางสายตาว่า ไม่แตกต่างกับการอยู่กับคนมองเห็นปกติ แต่สิ่งที่เพื่อนคนนั้นประทับใจคือการมีน้ำใจของรายกรณี เพื่อนคนนี้ไม่ได้รับการสอนวิธีการนำคนตาบอด

สำหรับนิสัยของสุรตนาวิเพื่อนคนนี้มีความคิดเห็นว่า สุรตนาวิมีนิสัยว่า ใจเย็น มีน้ำใจ ร่าเริง สนุกสนาน และเป็นกันเอง ส่วนนิสัยที่เพื่อนคนนี้ชอบมากที่สุดคือ การมีน้ำใจของสุรตนาวิและการให้คำปรึกษาเพื่อน

เพื่อนคนที่สอง เป็นเพื่อนอายุ 19 ปี มาจากจังหวัดอุบลราชธานี เป็นคนนับถือศาสนาพุทธ เป็นเพื่อนที่สุรตนาวิถือว่า สนิทมาก เพื่อนรู้จักสุรตนาวิตั้งแต่เข้าเรียนอุดมศึกษา เพื่อนช่วยสุรตนาวิในการพาไปคณะ พาไปห้องเรียนและสถานที่ต่าง ๆ นอกจากนั้นช่วยในงานชีวิตประจำวัน เช่น พาไปทຸระส่วนตัว และ พาไปซื้อของ ก่อนเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อนคนนี้ไม่เคยมีประสบการณ์กับเพื่อนมาก่อน แต่เคยดูรายงานทางโทรทัศน์เกี่ยวกับคนพิการทางสายตา ซึ่งรายงานเกี่ยวกับมูลนิธิคนตาบอดในประเทศไทย ช่วงที่ได้ดูรายงานเพื่อนมีความรู้สึกว่ คนตาบอดก็มีชีวิตเหมือนคนมองเห็นปกติทั่วไป เพื่อนคนนี้มีความคิดเห็นว่า การที่ดูรายงานทางโทรทัศน์และการรู้จักคนพิการทางสายตาแตกต่างกันเพราะรับประสบการณ์โดยตรงกับคนพิการทางสายตา ทำให้เพื่อนคนนี้สนใจในการเรียนอักษรเบรลล์ สิ่งที่เพื่อนคนนี้ประทับใจมากที่สุดคือการที่สุรตนาวิใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ ช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถเดินทางไปทีใด ๆ ด้วยตนเอง เพื่อนคนนี้ก็ไม่เคยได้รับการสอนวิธีการนำคนตาบอด

เพื่อนเห็นว่า สุรตนาวิมีนิสัยโดยทั่วไปว่า เป็นคนมีนิสัยสุภาพเรียบร้อย เป็นมิตรกับเพื่อน ๆ และเป็นคนขี้เกรงใจ ส่วนนิสัยที่เพื่อนคนนี้ชอบมากที่สุดคือการที่สุรตนาวิมีความจริงใจต่อเพื่อน ส่วนนิสัยที่เพื่อนคนนี้ไม่ชอบเกี่ยวกับรายกรณีคือ คิดมากและเป็นคนขี้น้อยใจ

เพื่อนคนที่สามอายุ 19 ปี เกิดอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น เป็นคนทีนับถือศาสนาพุทธ เป็นเพื่อนที่สุรตนาวิถือว่า สนิทน้อย เพื่อนรู้จักสุรตนาวิตั้งแต่ปีทีหนึ่ง เป็นเพื่อนช่วยสุรตนาวิโดยอาสาสมัครในด้านพาไปคณะ พาไปห้องเรียนและพาไปสถานที่ต่าง ๆ

ก่อนเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อนคนที่สามไม่เคยมีประสบการณ์กับคนพิการทางสายตามาก่อนและไม่เคยดู ฟัง หรืออ่านรายงานใดเกี่ยวกับประเด็นคนพิการทางสายตา เพื่อนคนนี้ก็ไม่ได้รับการสอนวิธีการนำคนตาบอด

โดยทั่วไปเพื่อนคนนี้มองเห็นนิสัยของสุรตนาวิว่า เป็นคนมีนิสัยดี มีน้ำใจ และชอบเอาขนมมาฝากเพื่อน เพื่อนคนที่สามชอบมากที่สุดการที่สุรตนาวิมีนิสัยดี ส่วนนิสัยที่เพื่อนคนนี้ไม่ชอบคือเห็นว่า สุรตนาวิคิดมากเกินไปในบางเวลาและเป็นคนขี้เกรงใจ

เพื่อนคนที่สี่อายุ 20 ปี เกิดอยู่ที่จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นคนนับถือศาสนาพุทธ เป็นเพื่อนที่สุรตนาวิถือว่าสนิทมาก เพื่อนรู้จักสุรตนาวิตั้งแต่เข้าเรียนปีที่หนึ่งโดยเป็นเพื่อนช่วยเหลือสุรตนาวิแบบอาสาสมัคร พาเธอไปคณะ พาไปห้องเรียนและสถานที่ต่าง ๆ นอกจากนั้นช่วยงานชีวิตประจำวัน เช่น ไปเที่ยวบ้าง และบางโอกาสซื้อของให้ เพื่อนคนนี้ไม่เคยมีประสบการณ์กับคนพิการทางสายตามาก่อน แต่เคยดูรายงานเกี่ยวกับคนพิการทางสายตาในประเด็นให้การช่วยเหลือคนในกลุ่มนี้ เมื่อได้ดูรายงานอย่างนั้นเพื่อนคนนี้มีความรู้สึกว่า สงสาร ถ้ามีโอกาสช่วยได้ก็ยินดีที่จะช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ และถ้ามีกำลังทรัพย์ก็จะช่วยเหลือให้คนตาบอดมองเห็น เพื่อนคนนี้มีความคิดเห็นว่า การที่ดูรายงานกับการอยู่กับคนพิการทางสายตาจริง ๆ เป็นประสบการณ์ที่แตกต่างกัน โดยได้รู้ความรู้สึกของคนพิการทางสายตามากขึ้น รู้ความต้องการของคนพิการทางสายตามากขึ้น โดยสัมผัสและคลุกคลีกับเขาอย่างจริงจัง ประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่เพื่อนคนนั้นได้รับมากใหม่ คือ ได้เรียนรู้การกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสส่วนอื่นที่นอกเหนือจากตาที่ได้จากเพื่อน บางครั้งจะถามสุรตนาวิ และสุรตนาวิสามารถและช่วยสอนให้ สิ่งที่เพื่อนคนนี้ประทับใจมากที่สุดเกี่ยวกับสุรตนาวิคือ การกระทำของสุรตนาวิต่าง ๆ และปฏิบัติทุกสิ่งอย่างที่คนสายตาปกติทำอย่างสุรตนาวิไม่ได้ การช่วยเหลือตนเองและการเดินทาง เพื่อนคนนี้ไม่เคยได้รับการสอนวิธีการนำคนตาบอด

โดยทั่วไปเพื่อนคนที่สี่มองเห็นนิสัยของสุรตนาวิว่าเป็นคนดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อน นิสัยดี มีน้ำใจ มีความอ่อนนอบและ พุดไพเราะ โดยส่วนการมีน้ำใจและการพูดอย่างไพเราะเพื่อนว่าชอบมากที่สุดเกี่ยวกับนิสัยของสุรตนาวิ ส่วนนิสัยที่ไม่ชอบและคิดว่าควรปรับปรุง คือ สุรตนาวิขี้บ่นขี้บ่นและในบางครั้งเอาแต่ใจตนเองเพราะเป็นคนคิดมาก

1.1.16 ความคิดเห็นของเพื่อนทั้ง 4 คนเกี่ยวกับนิสัยของสุรตนาวิ

เพื่อนสามคนคิดว่า สุรตนาวิไม่ชอบอยู่คนเดียวและเพื่อนทุกคนเห็นว่า สุรตนาวิมีเพื่อนที่มองเห็นปกติมากมาย พวกเขาทุกคนเห็นว่า สุรตนาวิเป็นคนร่าเริงอารมณ์ดีอยู่เสมอและยิ้มบ่อย ๆ ไม่เป็นคนโกหก เพื่อนสองคนเห็นว่า บางครั้งสุรตนาวิไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนั้นเพื่อนสองคนคิดว่า สุรตนาวิคงมีความคิดเห็นมากมายแต่ไม่กล้าแสดงออก เพื่อนสามคนคิดว่า สุรตนาวิเป็นคนเรียกคนอื่นเมื่อต้องการมีความช่วยเหลือและเพื่อนทุกคนเห็นว่าสุรตนาวิไม่รอจนถึงมีคนอื่นมาช่วย เพื่อนสามคนคิดว่า สุรตนาวิขอความช่วยเหลือ เพื่อนทุกคนเห็นว่า สุรตนาวิไม่ใช่คนที่คิดว่าตนเองเก่งกว่าคนอื่น เพื่อนสามคนคิดว่า สุรตนาวิต้องการให้เพื่อนอธิบายทุกสิ่งทุกอย่างก่อนที่สุรตนาวิลงปฏิบัติ เพื่อนทุกคนเห็นว่า ในห้องเรียนสุรตนาวิอ่าน เขียนและเรียนช้ากว่านักศึกษาคนอื่น ซึ่งมองเห็นปกติเพื่อนทุกคนเห็นว่า สุรตนาวิเป็นคนขี้อาย

1.1.17 ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตา

ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดอายุ 54 ปี เกิดในเดือน 10 มิถุนายน พ.ศ. 2499 เกิดและมาจากจังหวัดสุรินทร์ ทำงานเป็นผู้ประสานงานโครงการจริยธรรมและนั้บถึอศาสนาคริสต์ียน

ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดรู้จักกับสุรตนาวิตั้งแต่สุรตนาวิเข้าโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดในระดับอนุบาล แต่ยังไม่สนิทกัน ผู้รับผิดชอบกับสุรตนาวิเริ่มสนิทช่วงที่สุรตนาวิอายุประมาณ 15 ปี เพราะทั้งสองคนนับถึอศาสนาคริสต์ียนและพากันไปโบสถ์เป็นหลายครั้ง นอกจากนั้นผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดมาดูแลนักเรียนเป็นบางเวลาก่อนที่ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเริ่มทำงานกับคนพิการทางสายตา เธอมีรูปเกี่ยวกับคนพิการทางสายตาว่า เป็นคนที่สังคมไม่เอาใจใส่ดูแล พวกคนพิการทางสายตาจึงต้องเป็นคนขอทาน หลังจากเจอกับคนตาบอดสนิทคนแรกซึ่งเป็นสามีของเธอ ความคิดเกี่ยวกับคนพิการทางสายตาก็เปลี่ยนแปลง โดยมีความคิดเห็นใหม่ว่า โดยทั่วไปคนพิการทางสายตาสามารถเรียนและทำงานได้เหมือนคนมองเห็นปกติ ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดคิดว่า เกี่ยวกับการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตา กลุ่มคนนี้มีโอกาสมากมายในปัจจุบันที่จะเรียนถึงระดับสูงไปได้ โดยรัฐบาลให้ทุนการศึกษากับพวกเขา โดยสาเหตุที่มีรายงานทางโทรทัศน์เกี่ยวกับคนตาบอด สังคมในประเทศไทยก็เริ่มที่จะยอมรับคนพิการทางสายตามากขึ้น แต่ถ้าดูในด้านการหางาน ผู้รับผิดชอบ ทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเห็นว่า สังคมไทยยังไม่เปิดใจกว้างให้คนพิการทำงานร่วมกับคนมองเห็นปกติ มีคนพิการทางสายตาบางคนที่สามารถทำงานในตำแหน่งสูงได้โดยเป็นผู้ที่ปรึกษาของนักการเมือง มีจุดอ่อนที่ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดคิดว่าเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมเช่นการใช้ถนนของคนพิการทางสายตา ที่ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเห็นว่า ไม่รับการดูแลเลยเท่าที่ควร

ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดทราบว่า สุรตนาวิเป็นคนตาบอดตั้งแต่กำเนิด แต่ไม่ทราบโดยละเอียดว่า เป็นโรคอะไรหรือเกิดจากอุบัติเหตุ

โดยสาเหตุที่ผู้รับผิดชอบกับสุรตนาวิเริ่มสนิทกันในช่วงที่สุรตนาวิอยู่ในวัยรุ่น ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับวัยเด็กของสุรตนาวิโดยละเอียด จึงตอบคำถามแบบสับกษานั้ไม่ได้

สำหรับช่วงวัยรุ่นผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดให้ข้อมูลว่า สุรตนาวิมีเพื่อนทางเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ก็เกิดเพราะทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดแยกนักเรียนผู้หญิงกับนักเรียนผู้ชายโดยให้นักเรียนผู้ชายเรียนจังหวัดโคราช และนักเรียนผู้หญิงจังหวัดที่เธออยู่ ช่วงวัยรุ่นสุรตนาวิติดเพื่อนมากกว่าครูและอาจารย์ ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับ

คนตาบอดให้ข้อมูลว่า ช่วงที่อยู่ในวัยรุ่น สุรตนาวิเป็นคนอารมณ์ใจร้อน คิดเพื่อน แต่ก็เชื่อฟัง ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเมื่อมีปัญหา

ตามข้อมูลของผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอด ในช่วงวัยรุ่น สุรตนาวิไม่มีปัญหาในการรับความพิการของเธอเพราะต้องรับอย่างนั้นตั้งแต่วัยเด็ก

สำหรับประเด็นการศึกษาของสุรตนาวิในโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอด สุรตนาวิเข้าโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดอายุ 5 ปี อยู่ในระดับอนุบาลเป็นนักเรียนประจำ อยู่ที่นั่นประมาณ 13 ปีจนถึงเข้าเรียนมหาวิทยาลัย สุรตนาวิเรียนซักเสื้อผ้า ตากเสื้อผ้า เก็บเสื้อผ้า ทำกับข้าว ทำความสะอาดบ้าน ชื่อของ ใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยี ใช้รถประจำทาง เก็บผ่านอน ทำสวน ที่โรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอด ส่วนอาบน้ำ แต่งกายด้วยตนเอง ทานข้าว ดื่มน้ำด้วยตนเอง ได้เรียนที่บ้านและที่โรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอด นอกจากนั้นสุรตนาวิได้รับการอบรม ในประเด็นคุณธรรมจริยธรรม อักษรเบรล ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสำหรับคนพิการทางสายตา การดำเนินชีวิต และการใช้ไม้เท้าสีขาว สุรตนาวิใช้วิธีการใช้ไม้เท้าสีขาวตั้งแต่อายุระหว่าง 6 ถึง 7 ปี ทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดจัดเรียนวิชานี้ตามชั้นเรียน แรก ๆ ฝึกเดินไม้เท้าสีขาว เฉพาะภายในโรงเรียน ที่หลังก็ฝึกใช้ไม้เท้าภายนอกโรงเรียน สุรตนาวิมีการก้าวหน้าในทักษะ ชีวิตประจำวัน แต่การใช้ไม้เท้าสีขาวเฉพาะช่วงที่อยู่คนเดียว ซึ่งเกิดไม่มาก เพราะตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดว่า สุรตนาวิยังไม่มั่นใจในตนเองใช้ทางต่าง ๆ อยู่คนเดียว

ทางโรงเรียนจัดวันเวลาพิเศษสำหรับนักเรียน เช่น มีวันกีฬา เล่นเกม ตอบปัญหา ความรู้รอบตัว กิจกรรมหอพัก มีวันคริสต์มาส รับการสอนทางศาสนาคริสต์นิกาย และมิเพื่อนของโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดที่อยู่ภายนอกพานักเรียนเล่นเกม ร้องเพลง แข่งขัน เรียนพิเศษ สุรตนาวิเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง

ทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดติดตามผลการเรียนของนักเรียนช่วงที่นักเรียนเรียนโรงเรียนปกติ เพราะผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดไม่สนิทกับ สุรตนาวิในช่วงวัยเด็ก ผู้รับผิดชอบก็ไม่ทราบถึงผลการเรียนของสุรตนาวิในช่วงประถมศึกษา สำหรับช่วงมัธยมศึกษาผู้รับผิดชอบให้ข้อมูลว่า สุรตนาวิเป็นนักเรียนเรียนดีและเอาใจใส่ตนเองในการเรียน ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดเห็นว่า ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบันการเรียนของสุรตนาวิดีขึ้น

สำหรับอนาคตของสุรตนาวิ ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดปรารถนาว่า อยากให้สุรตนาวิสำเร็จการศึกษาและมีงานที่เหมาะสมกับเธอ ผู้รับผิดชอบเป็นห่วงการที่สุรตนาวิยังไม่มั่นใจในตนเองและเป็นคนเกรงใจมากจนถึงอาจเสียบางโอกาสในชีวิตของเธอ

1.1.18 ลักษณะนิสัยของสุรตนาวีตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบทางโรงเรียน การศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตา

ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนิสัยของสุรตนาวี ว่า สุรตนาวีเข้ากลุ่มคนอื่นได้ด้วยตนเองและคนอื่นไม่ต้องชวน เพราะฉะนั้นมีเพื่อนคนมองเห็นปกติ มากมาย

เมื่อคนอื่นพูด สุรตนาวีไม่แสดงความรู้สึก แต่บางครั้งยิ้ม สุรตนาวีไม่สามารถแก้ไข ปัญหาได้ด้วยตนเอง สุรตนาวีเป็นคนจริงจัง เป็นคนคิดปัญหาของตนเองมาก คิดมาก ชอบทำงานทำ กิจกรรมกับคนอื่นเป็นกลุ่ม เป็นคนพูดถึงประสบการณ์ไม่ดีของเธอบ่อย ๆ มีความคิดเห็นมากมาย แต่ไม่กล้าแสดงออก สุรตนาวีไม่อวดตนเองว่า เก่งกว่าคนอื่น ต้องการคนอื่นอธิบายทุกสิ่งทุกอย่าง ก่อนที่สุรตนาวีลงปฏิบัติได้ สุรตนาวีต้องการใช้เวลาและทำงานช้ากว่าคนอื่น สุรตนาวีแสดงความ สนใจต่อปัญหาของคนอื่นและแสดงวิธีแก้ไขปัญหา

คิดว่า สุรตนาวีไม่ชอบอยู่คนเดียว ไม่เป็นคนร่าเริงและอารมณ์ดีอยู่เสมอ ไม่เป็นคน โทกหก ไม่เป็นคนพูดมากกับเพื่อน เข้าใจว่า ปัญหาของตนเองมาจากไหน เป็นคนเงียบและ แสดงออก ไม่ชอบทำงานทำกิจกรรมคนเดียว ไม่เป็นคนร้องเรียกคนอื่นช่วยเหลือบ่อย ๆ เกิน ไม่ เป็นคนรอนถึงมีคนอื่นมาช่วย เคยทะเลาะกับคนอื่นหรือแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกับความ คิดเห็นของคนอื่น ไม่เป็นคนคิดว่า ตนเองเก่งกว่าคนอื่น

โดยสรุป ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดคิดว่า สุรตนาวียังไม่ มั่นใจในตนเองทำให้เธอไม่กล้าแสดงออกและอาจทำให้เสียโอกาสบางอย่าง

1.1.19 ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษา อายุ 58 ปี เกิดวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2595 เกิดอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี อาจารย์นับถือศาสนาพุทธ อาจารย์รู้จักกับสุรตนาวีเป็น 3 ปีแล้ว

ก่อนที่อาจารย์เป็นที่ปรึกษาของสุรตนาวี อาจารย์เคยเป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาคน พิการทางสายตาคนหนึ่งมาแล้ว นอกจากนั้นอาจารย์เคยดูข่าวเกี่ยวกับคนพิการทางสายตาที่เรียกร้อง สวัสดิการถนนและห้องน้ำสำหรับคนพิการทางสายตาและพื้นที่ในการขายสลากกินแบ่งรัฐบาล จาก รายงานที่ดูอาจารย์รู้สึก ว่า เห็นด้วยและคนพิการทางสายตามีสิทธิที่จะร้องเรียก

อาจารย์เคยสอนนักศึกษาคนพิการทางสายตาคนหนึ่งมาแล้ว

จากการดูรายงานและการมีประสบการณ์กับการสอนสุรตนาวีอาจารย์เห็นว่า แตกต่างกันนิดหน่อย เพราะสุรตนาวีสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในหลายประเด็นและอาจารย์ รู้สึก โชคดีกับสุรตนาวีที่มีเพื่อนหลายคนช่วยเหลือด้วย

เกี่ยวกับสุรตนาวิอาจารย์ประทับใจมากที่สุดในความจำของสุรตนาวิ เช่น เวลาอาจารย์อ่านข้อสอบแบบ multiple choice ให้เธอ สุรตนาวิจำได้ดี นอกจากนั้นอาจารย์เห็นว่า สุรตนาวิสามารถจำเสียงคนได้ดีมาก

สำหรับวิชาที่สุรตนาวิเรียนอยู่ คือ สาขาวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยแห่งนั้น อาจารย์บอกว่า ศาสตร์ทุกศาสตร์มีประโยชน์ต่อการศึกษา และคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อตัวสุรตนาวิในอนาคตด้วย สุรตนาวิคงสามารถทำงานในปีหลังก็ได้หลังจากเรียนจบจากมหาวิทยาลัย

อาจารย์มีความคิดเห็นว่า สำหรับลักษณะนิสัยว่า เป็นคนขี้เกรงใจ เกิดขึ้นเป็นประจำว่า ไม่สะดวกใจที่จะไปกับใครสักคน ไม่ค่อยพูดอาจทำให้สุรตนาวิอยู่คนเดียว ส่วนนิสัยที่อาจารย์ชอบมากที่สุดคือความตั้งใจและความสนใจในการเรียนเพราะสุรตนาวิไม่เคยขาดเรียน ส่วนนิสัยที่อาจารย์คิดว่า สุรตนาวิควรจะปรับคือเพราะสุรตนาวิเป็นคนขี้เกรงใจอาจารย์อยากให้สุรตนาวิสดชื่นและร่าเริงมากขึ้น อาจารย์ไม่อยากจะให้เห็นสุรตนาวิอยู่คนเดียว

เกี่ยวกับวินัยการเรียนหนังสืออาจารย์เห็นว่า อาจารย์อยากให้สุรตนาวิเพิ่มการขยันตอบประเด็นคำถามของอาจารย์ให้ละเอียดเนื่องจากการอ่านหนังสือมีข้อจำกัด อาจารย์อยากให้สุรตนาวิอ่านหนังสือมากขึ้นถึงแม้ว่า มีข้อจำกัดก็ตาม

อาจารย์เห็นว่า สุรตนาวิเรียนในห้องเรียนไม่มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ แต่สามารถให้สุรตนาวิมีบทบาทในห้องเรียนได้โดยการถามตอบเพื่อนกระตุ้นความสนใจ ช่วงที่อาจารย์กับนักศึกษามีการอภิปราย สุรตนาวิมีส่วนร่วม แต่อาจารย์ต้องเรียกสุรตนาวิให้ตอบ ในการทำงานเป็นกลุ่มสุรตนาวิมีส่วนร่วมเพราะอยู่กับเพื่อนของเธอ

อาจารย์เห็นด้วยที่นักศึกษาพิการทางสายตาควรจะได้รับการขยายเวลาการสอบเพื่อสอบให้ทันเพื่อนได้ สำหรับภาควิชาภาษาไทยที่สุรตนาวิเรียนอาจารย์ทุกคนขยายเวลาการสอบ แต่สำหรับวิชาที่สุรตนาวิเรียนนอกภาควิชาภาษาไทยอาจารย์บอกว่า เป็นที่เห็นชอบของอาจารย์ผู้สอนคนนั้น อาจารย์เลยไม่ทราบว่า อาจารย์คนนั้นขยายเวลารู้ไหม

อาจารย์เห็นว่า การสอนนักศึกษาคนพิการทางสายตากับนักศึกษาซึ่งมองเห็นปกติแตกต่างกันนิดหน่อยเพราะนักศึกษาคนพิการทางสายตาต้องการอาจารย์เตรียม โปรแกรมพิเศษสำหรับเธอ นอกจากนั้นเมื่อมีการดูภาพนักศึกษาพิการทางสายตาไม่สามารถมองเห็นได้ อาจารย์เลยต้องขอเพื่อนอธิบายว่า ภาพนั้นมีส่วนอะไรบ้าง

อาจารย์ช่วยเหลือสุรตนาวิในการหาเพื่อนแต่ไม่ทำโดยตรงเพราะเกรงว่า อาจเกิดความน้อยใจในตัวสุรตนาวิ ก็เลยแอบดูว่า ใครเป็นที่สะดวกใจของสุรตนาวิและให้เพื่อนคนนั้นเป็นที่ช่วยเหลือของสุรตนาวิ

อาจารย์ไม่ทราบว่า ทางมหาวิทยาลัยมีบริการช่วยเหลือนักศึกษาคนพิการแล้วหรือยัง

ปัจจุบันมีเพื่อนในชั้นเรียนที่มองเห็นปกติและที่สนิทอยู่ 2 คน ที่พาไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า นอกจากนั้นมีเพื่อนสนิทกัน 10 คน เป็นเพื่อนมองเห็นปกติ 3 คนและเพื่อนคนพิการทางสายตา 7 คน เพื่อนที่มองเห็นปกตินี้เป็นเพื่อนเรียนจบจากมัธยมตอนปลาย

เวลาที่วันอยู่กับคนมองเห็นปกติ วันเป็นคนที่มีรู้สึกว่าการเข้ากลุ่มคนมองเห็นปกติได้ง่าย เพราะเธอรู้สึกว่ามีอะไรแตกต่างกัน แต่เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเป็นโอกาสไปเที่ยว เช่น เข้าวัด การเข้ากลุ่มคนมองเห็นปกติได้ง่าย เพราะคุยได้ง่ายกว่า สำหรับคนในกลุ่มคนพิการทางสายตา วันมีความคิดเห็นว่า คุยยากโดยเฉพาะกับคนพิการทางสายตาที่ไม่มีสังคม เช่น พวกคนพิการทางสายตาที่ขายล็อตเตอรี่และนวด วันมีความรู้สึกว่ามีเพื่อนคนมองเห็นปกติมากมาย

ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบันวันมีเพื่อนทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

1.2.8 ความสัมพันธ์ทางความรัก

ช่วงที่เป็นเด็กวันชอบเล่นกับเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายและเห็นว่า ไม่แตกต่างกัน

ปัจจุบันนี้ วันยังไม่มีคู่สมรสเพราะอยากทำงานและอยากเรียนไว้ก่อน ไม่อยากมีภาระ วันเห็นว่า การแต่งงานและมีคู่สมรสมีข้อจำกัด เช่น เวลาทำงานและเวลาที่อยากจะอยู่กับพ่อแม่

1.2.9 กิจกรรมช่วงเวลาว่าง ความสามารถ และการจัดการเวลาว่าง

วันชอบฟังนิยายตามแผนซีดีและชอบเล่นอินเทอร์เน็ตและให้สาเหตุว่า เป็นคนชอบอ่านหนังสือตั้งแต่อยู่ประถมศึกษา วันไม่ชอบเล่นกีฬา เช่น กีฬาซีและวิ่งรอบสนามเพราะไม่ชอบเหงื่อออกและเหนียวตัว วันไม่ชอบว่ายน้ำเพราะกลัวจม

สิ่งที่วันสนใจคือกิจกรรมทางด้านดนตรีถึงแม้ว่าวันเล่นไม่เป็น วันให้สาเหตุว่า การเล่นดนตรีเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและที่น่าจะเกิดความสุขสนานเป็นอาชีพได้ สิ่งที่วันไม่ชอบคือกีฬาที่ต้องใช้แรงมาก เช่น ยูโด และเทควันโด เป็นเพราะวันคิดว่า ไม่มีแรงพอที่จะเล่นกีฬาประเภทนี้ได้

สำหรับสิ่งที่วันมีความสามารถมากที่สุด วันคิดว่า ตนเองไม่มีความสามารถอะไรมากมายนอกจากมีความสามารถและทักษะดีทางด้านอักษรเบรลล์ ทุกครั้งที่มีการแข่งขันการอ่านอักษรเบรลล์ วันชนะได้ที่หนึ่งอยู่เสมอจนถึงเธอสามารถเป็นวิทยากรได้เพราะเป็นคนอ่านอักษรเบรลล์ได้เร็ว

สิ่งที่วันรู้สึกว่ามีไม่มีความสามารถ คือ คณิตศาสตร์ เพราะไม่เคยรู้เรื่อง เข้าใจยาก และวันไม่เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเรียนคณิตศาสตร์ทั้งหมดที่นักเรียนนักศึกษาต้องเรียน

ปัจจุบันนี้กิจกรรมเวลาว่างที่ทำอยู่ก็ทำกับเพื่อนมองเห็นปกติ เป็นกิจกรรมไปเที่ยวซื้อของ นอกจากนั้นทำกิจกรรมคนเดียว

วันคิดว่า เวลาว่างของเธอพอ วันใช้เวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างนี้

นาวิอยากเก็บความพิการทางสายตาทำให้เป็นเหมือนคนมองเห็นปกติ แต่ในบางครั้งเก็บความพิการไม่ได้ เช่นต้องอาศัยเพื่อนไปที่ต่าง ๆ ให้เพื่อนหรือพี่สาวซื้อสิ่งของให้ เป็นครั้งที่สุรตนาวิรู้สึกท้อ ทำอะไรไม่ทันคนอื่น เกิดมีความรู้สึกท้อแท้ ได้เห็นชัดเจนจากคำพูดของสุรตนาวิว่า ในช่วงวัยรุ่นเคยมีความท้อแท้เพราะทำงานอ่านหนังสือไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน

หลังจากนั้นช่วงที่อยู่มหาวิทยาลัยสุรตนาวิมีการยอมรับต่อกรเป็นคนพิการทางสายตาที่ดีขึ้น โดยมีการตระหนักเช่น ทราบว่า ตนเองต้องนั่งตรง ๆ ที่เธอเห็นว่า ยังต้องปรับ และโดยเริ่มมีประสบการณ์กับชีวิตประจำวันนอกโรงเรียนการศึกษาคนพิการทางสายตาที่อำนวยความสะดวกในหลายด้าน และโดยหาวิธีต่าง ๆ ที่จะช่วยเหลือตนเองได้ เช่นนั่งรถประจำทางไปสอนอักษรเบรลล์ที่อำเภออื่นในจังหวัดมีอยู่คนเดียวและให้เพื่อนที่นั่นรับเธอที่สถานีรถประจำทาง

แต่ประสบการณ์อย่างนี้สุรตนาวิยังมีน้อยโดยสาเหตุด้วยที่โดยส่วนมากสุรตนาวิยังใช้ให้เท่าสีขาวไปด้วยตนเองบ้างตามที่ผู้รับผิดชอบทางโรงเรียนการศึกษา กล่าวมา การเก็บความพิการทางสายตาของเธอยังมีบ้าง โดยที่สุรตนาวิไม่ยอมหาเพื่อนหรือผู้ช่วยอ่านหนังสือจากห้องสมุด แต่หาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่อาจผิดพลาดได้ง่ายกว่าหนังสือในห้องสมุดเพราะกลัวว่า การหาหนังสือในห้องสมุดใช้เวลามากและทำให้สุรตนาวิอาจไม่สามารถส่งการบ้านทันเวลา สุรตนาวิกลัวว่าถ้าหากว่า ส่งการบ้านไม่ทันเวลาคนอื่นว่าคนพิการทางสายตาทำอะไรไม่ทัน สุรตนาวิยังมีการเก็บความพิการทางสายตาของเธอและไม่ยอมรับในความพิการของเธอเป็นบางเวลา การยอมรับความพิการทางสายตาเกิดด้วยการยอมรับว่า ตนเองต้องการใช้เวลามากกว่าเพื่อทำการบ้าน

จากนั้นทำให้สุรตนาวิไม่มั่นใจในตนเอง เห็นได้ด้วยที่ว่า เมื่อถามถึงลักษณะนิสัยของเธอสุรตนาวิตอบถึงจุดอ่อนก่อนที่ได้ตอบถึงจุดดีของลักษณะนิสัยดี ซึ่งตรงกับที่เพื่อนของเธอเห็นว่า สุรตนาวิอยู่ห้องเรียนอย่างเงียบ ไม่กล้าแสดงออก คิดปัญหาของตนเองมากเกินไป เป็นคนขี้อาย ขี้น้อยใจ ไม่ขอคนอื่นช่วยเหลือบ่อย ๆ และพูดไม่มากกับเพื่อนในห้องเรียน เหมือนอาจารย์ที่ปรึกษาที่เห็นสุรตนาวิในแง่ว่า ขี้เกรงใจ ไม่เคยพูดอาจทำให้เธออยู่คนเดียว ไม่กล้าแสดงออก เงียบเวลาสอน นอกจากอาจารย์ชวนเธอพูด อยู่กับเพื่อนสุรตนาวิกล้าแสดงออกมากกว่าอยู่กับอาจารย์

ระบบการเลี้ยงดูแลบุตร - จากระบบการเลี้ยงดูแลบุตรเห็นว่า ถึงแม้ว่า สุรตนาวิใช้วิธีร้องไห้เมื่อไม่ได้ตามใจเธอ ผู้ปกครองไม่ตามใจเธอมากเกินไปจนเกิดการเลี้ยงดูแลที่ปล่อยบุตรมากเกินไป เป็นวิธีการเลี้ยงดูแลที่ทำให้สุรตนาวิช่วยเหลือตนเองได้หรือไม่ก็ให้พี่สาวคนโตสุดช่วย จากอันดับการเกิดของบุตรตามแอดเลอร์เห็นว่า พี่สาวที่เป็นบุตรคนแรกทำหน้าที่เท่ากับที่แอดเลอร์อธิบายว่า เป็นบุตรแรกเป็นที่เอาใจใส่น้องช่วยเหลือน้อง ในกรณีของสุรตนาวิช่วยซื้อของและช่วยพากลับบ้านและส่งกลับมหาวิทยาลัย จากการเอาหน้าที้อย่างนี้ของพี่สาวและผู้ปกครองที่จัดแบบนี้ให้เกิดขึ้นว่า สุรตนาวิอยากสามารถช่วยเหลือตนเองกล้ากลับบ้านด้วยตนเอง แต่ผู้ปกครองและพี่สาวยัง

ไม่สะดวกใจให้สุรตนาวีเดินทางไปคนเดียวสนับสนุนการอาศัยคนอื่นของสุรตนาวี ในระหว่างทำการวิจัยฉบับนี้ครอบครัวเริ่มที่จะไว้วางใจสุรตนาวีว่า สามารถเดินทางได้ไปคนเดียว

สำหรับหลักฐานชีวิตสามประเภทที่แอดเลอร์ให้นิยามว่า คือ งาน/อาชีพ มิตรภาพ และความรัก และที่เป็นที่ประกอบวิถีชีวิตและความสนใจในการเข้าสังคมในกรณีของสุรตนาวีประกฎว่า

มิตรภาพ – แอดเลอร์เห็นว่า การมีมิตรเป็นขั้นต้นแรกเพื่อสร้างความรักในขั้นตอนที่หลังจากความสัมพันธ์สุรตนาวีพบว่า จากวัยเด็กถึงปัจจุบัน สุรตนาวีมีเพื่อนอยู่ตลอดเป็นกลุ่มเพื่อนมองเห็นปกติกับเพื่อนซึ่งตาบอดหรือเป็นคนสายตาคิดปกติ มีสาเหตุสองอย่าง คือ ทางบ้านไม่มีเพื่อนคนพิการทางสายตาคนอื่นและผู้ปกครองสนับสนุนให้สุรตนาวีมีเพื่อนคนมองเห็นปกติ นอกจากนั้นทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดจัดการเรียนรวมกับนักเรียนมองเห็นปกติตั้งแต่แรกเรียนคนพิการทางสายตายังอยู่ในวัยประถมศึกษา กลุ่มเพื่อนที่สุรตนาวีอยู่ได้ง่ายที่สุดคือกลุ่มคนตาบอดเพราะเข้าใจปัญหาของคนตาบอดมากที่สุด จากการสัมภาษณ์เห็นว่า สุรตนาวีมีความสัมพันธ์ต่อคนอื่นเป็นอยู่เสมอจนถึงปัจจุบัน

แต่เกิดมีบางครั้งที่สุรตนาวีอยู่คนเดียวโดยเฉพาะในช่วงที่มีหลาย ๆ คนรวมกัน เกิดเพราะสุรตนาวีแยกเสียงของคนทีพูดเป็นกลุ่มคนมากมายไม่ออกเพราะต้องไปตามเสียงของคนเท่านั้น ทำให้สุรตนาวีขาดเพื่อนเป็นช่วงเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นด้วย

เพื่อนของสุรตนาวีเป็นเพื่อนผู้หญิงกันทุกคนซึ่งตรงกับลักษณะวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่เรากล่าวมาแล้วในบทที่สองว่า โดยส่วนมากผู้หญิงในวัยนี้มีเพื่อนผู้หญิงเป็นที่สนิทกัน

ความรัก – ตามแอดเลอร์ งานหลังชีวิตประเภทนี้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย ความสัมพันธ์ระหว่างสุรตนาวีกับผู้ชายไม่สมบูรณ์เห็นได้ชัดตั้งแต่วัยเด็กที่สุรตนาวีชอบเล่นกับเด็กผู้หญิงมากกว่าเพาะเด็กผู้หญิงใช้แรงน้อยกว่าเด็กผู้ชาย และจากวัย ๆ ต่อไปที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ชายว่า เป็นที่ไม่จริงใจและทิ้งผู้หญิง สุรตนาวีบอกถึงตนเองว่า เป็นที่อายกับผู้ชายว่าไม่ทราบว่าจะพูดอย่างไรเกี่ยวกับพวกเขา สุรตนาวีไม่เคยมีโอกาสมากนักเท่าไรที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเธอที่เป็นผู้หญิงกับผู้ชายได้จริง ๆ เพราะที่บ้านมีพี่น้องที่เป็นผู้หญิงเท่านั้น นอกจากนั้นทางโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตาแยกนักเรียนผู้ชายกับนักเรียนผู้หญิง โดยให้นักเรียนผู้ชายพอที่จะสู่วัยรุ่นไปเรียนหนังสือที่จังหวัดโคราช ทำให้ความสนใจการเข้าสังคมในด้านนี้ยังขาดความสมบูรณ์ด้วยสุรตนาวีตั้งตระกะส่วนตนว่า ผู้ชายเป็นที่ไม่น่าไว้วางใจ

งาน/อาชีพ – ตามแอดเลอร์ งานหลักชีวิตประเภทนี้แสดงว่า บุคคลคนหนึ่งคนใดไปตามเป้าหมายการเรียนการทำงานของตนเองหรือไม่ จากงาน/อาชีพของสุรตนาวีเห็นว่า สุรตนาวีไม่ได้เรียนและประกอบอาชีพตามที่เคยฝันจากวัยเด็กคือการเป็นครู และนอกจากนั้นไม่ได้เรียนตามที่ปรารถนาตั้งแต่วัยรุ่นคือการเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับปริญญาตรีทำให้เธอในช่วงแรก ๆ เกิดมี

ปัญหาและการปรับตัวในการเรียนภาษาไทย ส่วนนี้มีส่วนของสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยที่ว่า ทางโรงเรียน การศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตาและมหาวิทยาลัยไม่มีตัวอักษรเบรลของภาษาต่าง ๆ (นอกจากภาษาอังกฤษ) ร่วมภาษาที่นักศึกษาคนส่วนน้อยเรียนอย่างภาษาญี่ปุ่น ทำให้สุรตนาวิไม่สามารถเรียนตามความปรารถนาของเธอ

สำหรับการเรียนภาษาไทยสุรตนาวิไม่สามารถปรับตัวได้ในช่วงเริ่มต้นเพราะอยากเรียนภาษาญี่ปุ่น เพราะฉะนั้นใช้เวลาสั้นๆ เพื่อที่สุรตนาวิปรับตัวได้และไปตามเป้าหมายว่า อยากจะเรียนจบในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาภาษาไทยและหลังจากนั้นอยากทำงานกับบริษัท AIS เป็นผู้สลับสาย ถือว่า สำหรับงานหลักชีวิตประเภทนี้สุรตนาวิไม่มีความล้าช้า

สำหรับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ในบทที่สองกล่าวว่า หลังออกจากบ้านผู้ปกครองคนในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นต้องปรับตัวใหม่อยู่กับตนเอง สุรตนาวิมีข้อดีต่อเพื่อนเธอว่าเพราะการที่เธอต้องเป็นนักเรียนประจำที่โรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตาเธอก็ไม่มีปัญหาในการปรับตัวใหม่อยู่ไกลบ้าน แต่เพราะอาศัยอยู่โรงเรียนการศึกษาสำหรับคนตาบอดอยู่ตลอดมีชีวิตอย่างป้องกันสุรตนาวิยังไม่มีความรู้สึกเกี่ยวกับชีวิตนอกโรงเรียนแห่งนั้นมาก มีเฉพาะตั้งแต่ 3 ปีเท่านั้น

แอดเลอร์ เห็นว่า การที่บุคคลคนหนึ่งซึ่งเป็นคนพิการทางสายตา รู้สึกดีอยู่ ไม่เกี่ยวกับบุคลิกภาพของเธอเท่านั้นแต่เกิดจากสิ่งแวดล้อมได้ด้วย เพราะฉะนั้นวิทยานิพนธ์ต้องศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมได้ด้วย สำหรับสุรตนาวิเห็นได้ว่า ยังมีปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่ทำให้สุรตนาวิคือยกว่คนมองเห็นปกติ

ผู้วิจัยมองเห็นเฉพาะทางด้านสภาพมหาวิทยาลัยเพราะโดยส่วนมากสุรตนาวิอยู่ที่นั่น เริ่มต้นมีปัญหาที่มหาวิทยาลัยของสุรตนาวิยังไม่จัดบริการสำหรับนักศึกษาคนพิการที่ชัดเจน เช่น ให้ข้อมูลกับอาจารย์และนักศึกษาและอาจารย์ที่สอนนักศึกษาคนนั้น ให้อาจารย์สามารถชี้แจงนักศึกษาที่เข้าเรียนมาได้ว่า ทางมหาวิทยาลัยมีบริการแบบนี้แล้ว

บริการอย่างนี้ต้องอยู่ในที่ที่นักศึกษาคนพิการทุกประเภทเข้าถึงบริการได้ สำหรับนักศึกษาคนพิการทางสายตาที่เรียนในระดับปริญญาตรีอย่างสุรตนาวิยังไม่มีความสะดวกมากเท่าไรเกี่ยวกับการใช้ที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย เพราะฉะนั้นบริการสำหรับนักศึกษาคนพิการต้องเป็นสถานแรก ๆ ที่ให้การปรึกษากับนักศึกษาคนพิการได้

นอกจากนั้นด้วยสาเหตุที่มหาวิทยาลัยจะรับนักศึกษาคนพิการทางสายตามากขึ้นในอนาคต ควรจะมีการฝึกอบรมอาจารย์ในการสอนนักศึกษา การให้คำแนะนำเช่นรู้ว่า มีบริการช่วยเหลือ นักศึกษาคนพิการ และให้อาจารย์มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่นักศึกษากลุ่มเหล่านี้ใช้ สำหรับสุรตนาวิปรากฏว่า อาจารย์หลายคนยังไม่ทราบถึงการใช้อุปกรณ์ที่เธอใช้ เกิดมีความสับสน เช่น

เมื่อสอบจะให้เวลาเพิ่มกับสุรตนาวิที่กินาทีซึ่งเป็นที่ตกลงสำหรับอาจารย์ทุกคนที่สอนสุรตนาวิ ต้องเป็นที่ตกลงของอาจารย์ทุกคนที่สอนสุรตนาวิ

นอกจากนั้นบริการช่วยเหลือนักศึกษาพิการจำเป็นสำหรับอาจารย์ด้วยทำให้อาจารย์สามารถส่งข้อสอบของสุรตนาวิได้ด้วยสิ่งให้แปลเป็นอักษรเบรลไม่ให้สุรตนาวิต้องแปลด้วยตนเองก่อนที่จะลงสอบได้

บริการเหล่านั้นควรจะจัดอุปกรณ์และผู้ช่วยกันคว่าในห้องสมุดให้สุรตนาวิเข้าถึงบริการได้เท่ากับเพื่อนที่อยู่ในชั้นเรียน

นอกจากนั้นสุรตนาวิขาดผู้ช่วยสอนทางต่าง ๆ ด้วยการไม่เท่าสีขาทำให้สุรตนาวิมั่นใจมากขึ้นและสามารถเคลื่อนไหวได้ด้วยตนเองไม่ต้องอาศัยคนอื่นตลอด เช่น ทางไปจากห้องพักนักศึกษาถึงโรงอาหารพยาบาลศาสตร์เพื่อซื้ออาหารได้ด้วยตนเอง หรือ ไม่ก็ใช้อาคารคณะมนุษยศาสตร์ด้วยตนเอง

สิ่งแวดล้อม - สิ่งแวดล้อมที่บริการสำหรับนักศึกษาคนพิการไม่มีส่วนเกี่ยวข้องคือการจัดการบริการรถเมล์ที่สุรตนาวิไม่สามารถใช้ได้เพราะรถไม่จอดตามป้ายแต่จอดทั่วๆที่ทำให้สุรตนาวิในสภาพที่เป็นนักศึกษาคนตาบอดไม่สามารถขึ้นได้ด้วยตนเอง

ถนนส่วนมากในมหาวิทยาลัยไม่มีทางคนเดินหรือมีแต่รูปของทางคนเดิน ไม่สมบูรณ์ เช่น มีเล็กไปหรือมีบันไดชันลงตลอดทำให้สุรตนาวิใช้ไม่เท่ายาก

นอกจากนั้นสำหรับสุรตนาวิขาดข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิ์ต่าง ๆ ที่คนพิการทางสายตาได้แล้ว เช่น ด้วยการทำบัตรคนพิการทางสายตาหรือทำบัตรสามคมคนตาบอดในประเทศไทย เกิดเพราะเธอยังมีประสบการณ์มากเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและเพราะในโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตาทุกสิ่งทุกอย่างอย่างอ้อมอวนความสะดวก จากนั้นสุรตนาวิไม่เคยต้องสู้กับโลกนอกโรงเรียนเท่าไรที่เธอกำลังปรับตั้งแต่เรียนอยู่ระดับมหาวิทยาลัย

ความสนใจเข้าสังคม - เห็นว่า สุรตนาวิมีความสนใจในการเข้าสังคม แต่ยังขาดประสบการณ์มากมาย ด้วยการที่สุรตนาวิเก็บความพิการทางสายตาของเธอในด้านการทำกรบ้านที่สมบูรณ์ด้วยการใช้ห้องสมุดและการเคลื่อนไหวโดยใช้ไม้เท้าเดินด้วยตนเองเมื่อไม่มีใครอยู่ เกิดมีความขัดแย้งว่า ด้านหนึ่งอยากจะช่วยตนเอง แต่อีกด้านหนึ่งต้องอาศัยคนอื่น

วิถีชีวิต - จากนั้นเกี่ยวกับความพิการทางสายตา สุรตนาวิใช้วิถีชีวิตที่หลีกเลี่ยง (avoiding) ประเด็นความพิการทางสายตา

2.2 รายการที่ที่สอง

ความสัมพันธ์กับมารดาและความทรงจำตอนต้น - สำหรับวัน วันได้รับความสัมพันธ์กับมารดาอย่างดีมาก แต่อยู่กับบิดารู้สึกเฉย ๆ นอกจากนั้นมีญาติหลายคนที่จะช่วยเหลือครอบครัว จากความทรงจำตอนต้นเห็นว่า มารดาปลูกฝังว่า ให้ต้องช่วยเหลือตนเองและไม่ต้องเป็นภาระของคนอื่น โดยที่มารดาส่งวันพร้อมกับข้าวด้วยไปอยู่กับยาย เห็นด้วยจากการที่ครอบครัวให้วันกับน้องชาย มีสังคมที่กว้าง เช่น กิจกรรมทำบุญไปวัดและมีส่วนรวมในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้วันเกิดมีตรรกะส่วนตนว่า เขาชนะความพิการของตนเองได้

ระบบการเลี้ยงดู - จากการถามมารดาเห็นว่า มารดาต้องการวันให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และให้เธอมีสังคมที่กว้าง ทำให้วันเกิดมีความสนใจในการเข้าสังคมตั้งแต่อายุยังน้อย

ความสัมพันธ์กับน้อง - จากความสัมพันธ์กับน้องชายเห็นว่า มีความสัมพันธ์ที่ดีมากกับเขา ถึงแม้ว่าพวกเขาเจอกันเฉพาะช่วงที่มีเทศกาล แอดเลอร์เห็นว่า สำหรับบุตรที่เกิดอันดับที่สอง บางครั้งอาจจะเก่งกว่าบุตรคนแรกซึ่งเกิดขึ้นกับน้องด้วยที่เธอเรียนในมหาวิทยาลัยชื่อเสียงและตอนนี้เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏแล้วช่วงที่วันยังเรียนอยู่และมีความฝันที่จะเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

มิตรภาพ - จากส่วนมิตรภาพเห็นว่า ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบันวันมีเพื่อนทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ทำให้วัน ไม่เกิดมีความรู้สึกว่าจะไม่ทราบว่าจะพูดและอยู่กับเด็กผู้ชายได้อย่างไร นอกจากนั้น วันอยู่กับเพื่อนทั้งที่มองเห็นปกติและคนที่มีความพิการทางสายตา จากทั้งสองส่วนเห็นว่า วันมีเพื่อนและสังคมที่มากมาย

ความรัก - จากความรักของวันเห็นว่า วันต้องการให้เรียนและทำงานก่อนจึงยังไม่เลือกที่อยากจะมีคู่สมรสและครอบครัว

งาน/อาชีพ - วันได้สามารถแสดงความสามารถของตนเองตั้งแต่วัยเด็กด้วยการประกวดการอ่านอักษรเบรลล์ทำให้เธอทราบว่า ความสามารถของเธออยู่ตรงไหน นอกจากนั้นเธอมีประสบการณ์มากมายเกี่ยวกับชีวิตการทำงาน โดยที่เธอเคยเป็นวิทยากร งาน/อาชีพไปตามเป้าหมายที่วันจะประสบผลสำเร็จได้

จากการศึกษาในมหาวิทยาลัยเห็นว่า วันพอใจกับการเรียนวิชาหลักสูตรและการสอน

สิ่งแวดล้อม - เห็นว่า วันมีการปรับตัวที่ดีสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในหลายด้าน มีความคิดเห็นที่พัฒนาจากอุดมคติสู่การเห็นทั้งสองฝ่าย (คนมองเห็นปกติกับคนพิการทางสายตา) ว่า ต้องรวมช่วยเหลือกัน วันเห็นว่า คนพิการทางสายตาไม่ควรจะทำอะไรที่ทำให้คนมองเห็นปกติเกิดมีอคติ เช่น แต่งตัวไม่สะอาด และตรงกันข้ามคนมองเห็นปกติไม่ควรจะใช้ความเมตตาที่มากเกินไป และให้บริการเพียงพอสำหรับคนพิการทางสายตา

วันเห็นด้วยว่า มหาวิทยาลัยต้องปรับบริการสำหรับคนพิการทางสายตาให้พวกเขาเข้าถึง การเรียนในมหาวิทยาลัยได้ดีขึ้น

ความสนใจในการเข้าสังคม – วันมีความสนใจในการเข้าสังคมที่ดี เห็นด้วยการที่วัน สามารถอยู่กับกลุ่มเพื่อนหลายคนไม่ว่า จะเป็นกลุ่มคนมองเห็นปกติกับกลุ่มคนพิการทางสายตา วัน สามารถช่วยตนเองได้ในหลาย ๆ ด้าน

ตระกะส่วนตน – วันได้รับการฝึกอบรมจากโรงเรียนการศึกษาสำหรับคนพิการทางสายตา และการเลี้ยงดูแลจากผู้ปกครองที่ต้องให้เธอสามารถช่วยตนเองได้ จากนั้นเห็นว่า ชีวิตสู่เป้าหมาย เอาชนะความปกพร่อง แสดงด้วย

วิถีชีวิต – วันมีวิถีชีวิตสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในหลายด้าน อย่างทำประโยชน์ต่อสังคม เห็นด้วยงานที่เธอทำอย่างผลิตหนังสืออักษรเบรล และความสนใจสอนเด็กในโรงเรียนการศึกษา สำหรับคนพิการทางสายตา

2.3 ทดสอบทฤษฎี

สำหรับทฤษฎีจิตวิทยาบุคคลของ แอลเฟรด แอดเลอร์ เกิดในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง ทางระบบสังคม ระบบเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของทวีปยุโรป เป็นทฤษฎีที่เน้นบทบาททางอดีต ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แรก ๆ แอดเลอร์ ตั้งทฤษฎีจากการสังเกตคนพิการคนหลายประเภท เช่น คนพิการเป็นโรคประสาท และ คนพิการทางร่างกาย ต่อมาทฤษฎีถูกพัฒนามากในด้านของระบบ การเลี้ยงดูแลบุตร โดยลูกศิษย์ของแอดเลอร์

ปัจจุบันใช้ทฤษฎีของแอดเลอร์ในการให้การปรึกษาสำหรับครอบครัวที่มีปัญหากับการ เลี้ยงดูแลบุตรและใช้ในด้านพัฒนาตนเองแบบ Coaching สำหรับบุคคลที่ไม่มีปัญหาทางสุขภาพจิต หรือและสุขภาพกายก็ได้

ทฤษฎีจิตวิทยาบุคคลมีเป้าหมายสร้างบุคคลมีความสนใจในการเข้าสังคมและทำในสิ่งที่มี ประโยชน์โดยเน้นบทบาทมารดา การเลี้ยงดูแลบุตร และสิ่งถึงห้าปีแรกในชีวิตเป็นที่สำคัญของ บุคคลคนหนึ่ง

สำหรับวัฒนธรรมทางตะวันออกไม่เน้นบทบาททางอดีตเพราะตามพุทธศาสนาว่า อดีต เป็นที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้แล้ว

นอกจากนั้นแอดเลอร์เห็นว่า วิถีชีวิตและความสนใจในการเข้าสังคมแสดงด้วยหลักงาน ชีวิตสามประเภทคือ งาน/อาชีพ มิตรภาพ และ ความรัก สำหรับความรักและมิตรภาพ แอดเลอร์เห็นว่า บุคคลที่มีความสนใจในการเข้าสังคมต้องสามารถหาเพื่อนได้จากเพศเดียวกันและเพศตรงกันข้าม

สำหรับวัฒนธรรมจากทีวีประจำวันออกเป็นที่ว่า การอยู่กับเพื่อนเพศตรงกันข้ามในทุกวัน อาจไม่เป็นที่นิยมและเป็นเป้าหมายของระบบเลี้ยวดูแลบุตร จากนั้นผู้วิจัยที่ต้องการใช้ทฤษฎีจิตวิทยาบุคคลในด้านนี้ต้องระวังไม่ให้เกิดการวินิจฉัยว่า บุคคลคนหนึ่งมีความสนใจในการเข้าสังคมน้อยเพราะไม่อยู่กับเพื่อนเพศตรงข้าม

นอกจากนั้นวัฒนธรรมทางตะวันตกเน้นบทบาทของความเกรงใจของผู้หญิงเป็นที่ยอมรับในระบบการเลี้ยวดูแล ซึ่งตรงกันข้ามกับวัฒนธรรมและระบบการเลี้ยวดูแลของประเทศในตะวันตกที่เน้นบทบาทของการแสดงออกทั้งผู้หญิงและผู้ชายตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ เกิดว่า จะเห็นได้ว่าความเกรงใจและการถ่อมตัวที่มากเกินไปเป็นที่ขาดความสนใจในการเข้าสังคม เพราะฉะนั้นผู้วิจัยต้องระวังในการใช้ทฤษฎีจิตวิทยาบุคคล